

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาการใช้ปัญหาและความต้องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาและได้เรียบเรียงนำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ฐานข้อมูลออนไลน์

- 1.1 ความหมายของฐานข้อมูลออนไลน์
- 1.2 ความเป็นมาของฐานข้อมูลออนไลน์
- 1.3 ความสำคัญของฐานข้อมูลออนไลน์
- 1.4 องค์ประกอบของการจัดให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์
- 1.5 บริการฐานข้อมูลออนไลน์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย
- 1.6 ประเภทของผู้ใช้ฐานข้อมูล
- 1.7 เทคนิคและกลยุทธ์ในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์
- 1.8 การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์
- 1.9 ความต้องการสารสนเทศ
- 1.10 ระดับความต้องการสารสนเทศของผู้ใช้
- 1.12 ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์
- 1.12 แนวทางในการแก้ไขปัญหา
- 1.13 ข้อดีและข้อจำกัดของการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์

2. การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

- 2.1 ฐานข้อมูลออนไลน์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
- 2.2 การบริการฐานข้อมูลออนไลน์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
- 2.3 วิธีการใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์
- 2.4 สถิติการเข้าใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
- 2.5 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยในประเทศ

3.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

3.3 สรุปผลจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของฐานข้อมูล

เนื่องจากคำว่า ฐานข้อมูลออนไลน์เกิดจากการประสมของคำสองคำ คือคำว่า ฐานข้อมูล และคำว่า ออนไลน์ จึงขอให้ความหมายของคำที่มาประสมสองคำดังกล่าวก่อน เพื่อความเข้าใจเบื้องต้น

มีผู้ให้ความหมายคำว่า ฐานข้อมูลดังนี้

นงลักษณ์ ไม่น่ายกิจ (2543, 63) ได้ให้ความหมายของฐานข้อมูลว่า การรวบรวมข้อเท็จจริง หรือสารสนเทศในรูปแบบที่อ่านได้โดยคอมพิวเตอร์ ประกอบด้วยเพิ่มข้อมูลที่สัมพันธ์กัน เพิ่มข้อมูลแต่ละเพิ่มประกอบด้วยระเบียบซึ่งอาจเป็นข้อเท็จจริง หรือตัวเลข รายการบรรณานุกรมหรือสาระสังเขป หรือเนื้อหาเต็มของบทความในสารานุกรม เอกสารวิชาการ หรือรายงานวิจัย โดยปกติแล้วจะสัมพันธ์กันโดยเนื้อหาวิชา เช่น เคมี หรือชนิดของสิ่งพิมพ์ที่อ้างถึง ฐานข้อมูลที่อ่านได้โดยคอมพิวเตอร์นี้สามารถให้ผู้ใช้บริการเข้าถึงได้โดยการค้นจากเทอร์มินัลซึ่งอยู่ห่างไกลโดยระบบออนไลน์

น้ำทิพย์ วิภาวิน (2547, 160) กล่าวว่า ฐานข้อมูลหมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลที่สัมพันธ์และสอดคล้องกันมารวมกันไว้ในระบบจัดการฐานข้อมูล เราสามารถที่จะทำการเชื่อมโยงและดึงข้อมูลมาใช้ได้ตามต้องการ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการบันทึก และการค้นคืนสารสนเทศ มีการแสดงผลข้อมูลผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์หรือทางเครื่องพิมพ์ โดยมีการเชื่อมโยงเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยระบบเครือข่าย

พรพงศ์ พัทพ์พฤษ (2548, 5) ได้ให้คำนิยามของฐานข้อมูลว่า ข้อเท็จจริง หรือสารสนเทศที่ได้มีการรวบรวมและจัดเก็บไว้อย่างเป็นระบบในรูปแบบที่คอมพิวเตอร์อ่านได้ และข้อมูลที่จัดเก็บไว้นั้น สามารถนำมาจัดเรียง ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้ทันสมัย มีการออกแบบระบบที่ช่วยให้ผู้ใช้สามารถสืบค้นและเข้าถึงข้อมูลอย่างรวดเร็ว

อาภากร ชาติโลหะ (2547, 76) กล่าวว่าฐานข้อมูลหมายถึง แหล่งรวมของสารสนเทศที่มีความสัมพันธ์กัน และนำมาบันทึกไว้ในรูปแบบที่อ่านได้โดยคอมพิวเตอร์ ด้วยโปรแกรมการจัดการ และสามารถค้นคืนข้อมูลต่างๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศนที่ได้บันทึกไว้มา

แสดงผลทางหน้าจอ ฐานข้อมูลหนึ่ง อาจประกอบด้วยเพิ่มข้อมูลหลายๆเพิ่ม หรือเพียงเพิ่มข้อมูลเดียวก็ได้ โดยมีระบบจัดการข้อมูลเป็นตัวกำหนดโครงสร้างที่ใช้ในการจัดเก็บและค้นคืน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ฐานข้อมูลหมายถึง ระบบที่รวบรวมข้อเท็จจริง สารสนเทศไว้ในที่เดียวกัน ซึ่งประกอบด้วย เพิ่มข้อมูล ระเบียบ และเขตข้อมูล ถูกจัดการด้วยระบบเดียวกัน โดยผู้ใช้สามารถดึงข้อมูลจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์มาใช้ได้ตามต้องการอย่างรวดเร็ว

ความหมายของออนไลน์และฐานข้อมูลออนไลน์

นักดาวิ ชาญอนงศ์สุข (2548, 12) กล่าวว่า คำว่าออนไลน์ เป็นการติดต่อสื่อสารในลักษณะที่ผู้ใช้สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับระบบค้นคืนโดยตรง แต่ละฝ่ายผลัดกันโต้ตอบและแสดงผลการค้นผ่านทางหน้าจอคอมพิวเตอร์

กิดานันท์ มลิทอง (2539, 315) กล่าวว่า ออนไลน์ หมายถึง การเชื่อมต่อโดยตรงกับคอมพิวเตอร์และสามารถใช้งานได้ในการสื่อสารข้อมูลจะหมายถึงการเชื่อมต่อกับคอมพิวเตอร์เครื่องอื่นที่อยู่ในระยะไกล

สำหรับความหมายของฐานข้อมูลออนไลน์มีดังนี้

พวา พันธุ์เมฆา (2541, 211) ให้ความหมายว่า ฐานข้อมูลออนไลน์เป็นฐานข้อมูลที่บริษัทเอกชนต่างๆทำขึ้น โดยมีการลงทุนจัดหาจัดเก็บข้อมูลด้านต่างๆไว้แล้วเสนอบริการไปยังองค์กร หน่วยงานทั้งหลายที่คิดว่าอาจจำเป็นต้องใช้ข้อมูลลักษณะนั้น หากองค์กร หน่วยงานสนใจที่จะบอกรับเข้าไปอยู่ในเครือข่าย เมื่อมีการเรียกใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูล ผู้ใช้ต้องชำระค่าบริการตามอัตราที่ตกลงกัน

ผ่องพรรณ แยมแจไข (2544, 5-6) ให้ความหมายว่า ฐานข้อมูลออนไลน์ หมายถึง การรวบรวมและจัดเก็บสารสนเทศไว้จำนวนมากไว้ในระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อให้สามารถสืบค้นได้ในรูปของฐานข้อมูลต่างๆที่อยู่ในเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ในระบบเชื่อมต่อตรงไปยังผู้ผลิตหรือผู้จัดจำหน่ายโดยอาศัยอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และช่องทางการสื่อสารในระบบเครือข่าย

ชมพูนุช บุญญวรรณ (2545, 39) ให้ความหมายว่า ฐานข้อมูลออนไลน์หมายถึง ข้อมูลสารสนเทศที่ได้มีการรวบรวมและจัดเก็บไว้อย่างมีระบบในเครื่องคอมพิวเตอร์โดยกระบวนการทางเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการค้นคืนทางไกลที่สะดวกและรวดเร็วของผู้ใช้ข้อมูล

วิเชียร นิตยะกุล (2543, 34) ฐานข้อมูลออนไลน์ เป็นฐานข้อมูลที่อยู่ภายนอก ห้องสมุดหรือศูนย์สารสนเทศ ซึ่งมีอยู่ทั้งในประเทศหรือต่างประเทศ ฐานข้อมูลระบบออนไลน์เป็น ทั้งข้อมูลเชิงบรรณานุกรมและข้อมูลที่ไม่ใช่รายการบรรณานุกรม แต่เป็นประเภทที่ให้ข้อเท็จจริง ข้อมูลตัวเลข หรือสาระเนื้อหาที่สมบูรณ์ การเข้าถึงข้อมูลทำได้โดยผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์

จากคำจำกัดความดังกล่าว ผู้วิจัยพอสรุปความหมายของคำว่า ฐานข้อมูลออนไลน์ อันหมายถึง ข้อมูลสารสนเทศที่ได้รับการจัดเก็บอย่างมีระบบ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถสืบค้นข้อมูล โดยให้บริการผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งผู้ใช้สามารถเข้าถึงสารสนเทศตลอดเวลา

ความเป็นมาของฐานข้อมูลออนไลน์

ในอดีตฐานข้อมูลมักเป็นฐานข้อมูลออนไลน์ที่ค้นผ่านศูนย์บริการมากกว่าเป็นการค้นโดยตรงจากผู้ผลิตฐานข้อมูล ในระยะต่อมา ผู้ผลิตเริ่มขายฐานข้อมูลให้แก่สำนักพิมพ์ ซีดีรอม ส่วนใหญ่แล้วข้อมูลในฐานเหมือนกัน เพียงแต่อยู่ในสื่อที่ต่างกัน และอาจมีความแตกต่างกันอีกเล็กน้อย เช่น เขต (Field) ที่สามารถค้นหาได้น้อยกว่าหรือขอบเขตครอบคลุมน้อยกว่า เป็นต้น ฐานข้อมูลเชิงพาณิชย์ปรากฏเป็นครั้งแรกเมื่อ ปี ค.ศ. 1969 โดยเป็นฐานข้อมูลบรรณานุกรม ประกอบด้วยรายการอ้างอิงและสาระสังเขปงานต่างๆทางวิชาการและวิชาชีพ เช่น Chemical Abstracts และ Medline ที่ครอบคลุมงานวรรณกรรมและการแพทย์ทั่วโลก ต่อมาในปี ค.ศ. 1970 หอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน (NLM) Mead Data Center, DIALOG และ SDG เริ่มเปิดบริการ ฐานข้อมูลออนไลน์ ในช่วงนั้น อุตสาหกรรมสารสนเทศออนไลน์เติบโตอย่างเชื่องช้า สาเหตุประการหนึ่งเกิดจากความซ้ำซ้อนในการใช้ระบบ และความสามารถของระบบในระยะแรกที่สามารถสืบได้แต่ภาพนิ่ง ตลอดจนค่าใช้จ่าย เวลาในการใช้ต่อระบบ แต่ต่อมาฐานข้อมูลได้พัฒนาเปลี่ยนแปลง และเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง (ประภาวดี สืบสนธิ, 2543, 49 ; นงลักษณ์ ไม่น่ายักิจ, 2543, 36 อ้างถึงในคารณี แซ่ตั้ง , 2549,19)

ตาราง 1 จำนวนเพิ่มขึ้นของฐานข้อมูลออนไลน์

ปี ค.ศ.	จำนวนฐานข้อมูลออนไลน์
1975	300
1779	528
1982	773
1985	3010
1988	4200
1989	5578
1990	6750
1991	7637
1992	7907
1993	8261
1994	8776
1995	9207
1996	10033
1997	10338
1998	11339
1999	11681
2000	12417

ที่มา : The Gale Directory of Databases, 2001,xii (อ้างถึงใน นิตดาวดี ชาญอนงค์สุข 2548, 13)

จากตาราง 1 จะเห็นได้ว่า ฐานข้อมูลออนไลน์มีการพัฒนาและขยายตัวอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องความต้องการของผู้ใช้บริการได้เป็นอย่างดี (Chowdhury, 2001, 130-131 อ้างถึงใน นิตดาวดี ชาญอนงค์สุข, 2548, 13) ยุคของบริการฐานข้อมูลออนไลน์แบ่งออกเป็น 4 ยุคได้แก่

ยุคที่ 1 เริ่มจาก ปี ค.ศ. 1970-1981 บริการฐานข้อมูลออนไลน์มีระดับความเร็วในการส่งผ่านข้อมูลในระดับช้า ผู้ใช้สามารถค้นคืนสารสนเทศผ่านทางเครื่องปลายทางใบ้ (Dumb Terminals) ฐานข้อมูลออนไลน์ที่จัดให้บริการในยุคนี้เป็นลักษณะของฐานข้อมูลบรรณานุกรม

ยุคที่ 2 เริ่มจาก ปี ค.ศ. 1980 บริการฐานข้อมูลออนไลน์มีระดับความเร็วปานกลาง ผู้ใช้สามารถค้นคืนสารสนเทศผ่านทางเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล ฐานข้อมูลออนไลน์ที่จัดให้บริการเป็นลักษณะของฐานข้อมูลบรรณานุกรมและฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็ม

ยุคที่ 3 เริ่มจาก ปี ค.ศ. 1990 บริการฐานข้อมูลออนไลน์มีระดับความเร็วสูง ผู้ใช้สามารถค้นคืนสารสนเทศผ่านทางคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลที่มีรูปแบบของสื่อผสมมัลติมีเดีย และมีโปรแกรมค้นคืนที่ช่วยเหลือผู้ใช้ในการค้นคืนฐานข้อมูล ฐานข้อมูลออนไลน์ที่จัดให้บริการเป็นลักษณะของฐานข้อมูลบรรณานุกรมและฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็ม

ยุคที่ 4 เริ่มจาก ปี ค.ศ. 2000 บริการฐานข้อมูลมีระดับความเร็วสูง ผู้ใช้สามารถเชื่อมต่อระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและค้นคืนฐานข้อมูลออนไลน์ผ่านทางเว็บไซต์ของผู้ผลิตหรือผู้จัดทำฐานข้อมูลได้โดยตรง และบริการฐานข้อมูลได้ใช้โปรแกรมค้นคืนที่มีการพัฒนาให้สามารถใช้งานได้ง่ายขึ้น เป็นส่วนต่อประสานกับผู้ใช้ ฐานข้อมูลออนไลน์ที่จัดให้บริการส่วนใหญ่เป็นฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็มที่ให้เนื้อหาครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งประกอบด้วยสารสนเทศในลักษณะของข้อมูลตัวเลข รูปภาพ กราฟิกและเอกสารฉบับเต็ม

ปัจจุบันจำนวนฐานข้อมูลออนไลน์ในรูปแบบเครือข่ายมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ครอบคลุมสาขาวิชาต่างๆ ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ง่าย สะดวกและรวดเร็ว ตลอดจนได้รับเอกสารฉบับเต็มรูปตามที่ต้องการ สามารถดาวน์โหลดข้อมูลส่งพิมพ์ บันทึก หรือส่งผลการสืบค้นทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ได้ทันที นอกจากนี้ห้องสมุดสามารถรวบรวมรายชื่อฐานข้อมูลออนไลน์หรือเว็บไซต์ต่างๆ เพื่อสนองตอบความต้องการที่หลากหลายของผู้ใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์มากขึ้น

ความสำคัญของฐานข้อมูลออนไลน์

ฐานข้อมูลออนไลน์เป็นแหล่งทรัพยากรสารสนเทศที่เก็บในระบบคอมพิวเตอร์จำนวนมาก ผู้ใช้สามารถดึงข้อมูลที่ต้องการได้ง่าย สะดวกและรวดเร็ว ประหยัดเวลาในการค้นหา โดยไม่ต้องพกสิ่งพิมพ์ที่อยู่ในห้องสมุด ถือได้ว่าเป็นยุคของข้อมูลข่าวสารที่ไร้พรมแดน ประกอบกับเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญมาก ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลจากสถานที่ใดก็ได้ เพียงเชื่อมต่อผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้สะดวกและรวดเร็ว โดยฐานข้อมูลออนไลน์มีความสำคัญดังนี้(สมชาย วรรณานุกูไร, 2549, 9)

1. ประมวลสารสนเทศอย่างมีระบบ ฉะนั้นจึงง่ายต่อการจัดเก็บและค้นคืน ประหยัดเวลาสะดวกและรวดเร็วใช้ได้ทันทีเมื่อต้องการ สามารถปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องทันสมัยได้ตลอดเวลา
 2. ช่วยให้เกิดการแสวงหาความรู้ใหม่ๆ สามารถเชื่อมโยงจากฐานข้อมูลที่มีอยู่ กระจัดกระจายทั่วโลกด้วยระบบโทรคมนาคมและเครือข่าย
 3. สามารถเก็บข้อมูลได้จำนวนมากในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นการทดแทนสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อโสตทัศน จึงสามารถลดภาระค่าใช้จ่ายในการจัดการและเพิ่มเนื้อหาในการจัดเก็บ
 4. เป็นเครื่องมือชี้แนะแหล่งข้อมูลอื่นๆ ทั้งในรูปสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ฐานข้อมูลทางบรรณานุกรม ตลอดจนสื่อในรูปแบบอื่นๆ ได้อย่างกว้างขวาง
- การใช้สารสนเทศในระบบออนไลน์ที่รวบรวมข้อมูลจำนวนมากไว้ในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ผู้ใช้สามารถสืบค้นสารสนเทศบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ได้อย่างรวดเร็วและในปริมาณมาก ทำให้ผู้ใช้ได้รับความสะดวกในการใช้บริการทั้งด้วยความเร็วและมีคุณภาพให้เลือกใช้ได้หลากหลาย การเข้าถึงสารสนเทศด้วยระบบออนไลน์จึงตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ทุกด้าน ทั้งด้านความรู้ในสาขาต่างๆ ข่าวดารความเคลื่อนไหว เหตุการณ์สำคัญๆ สารสนเทศทางธุรกิจ ฯลฯ โดยไม่จำกัดขอบเขตของเวลา สถานที่ และคุณสมบัติของผู้ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ จึงมีความสำคัญต่อการแสวงหาความรู้ของบุคคลในยุคปัจจุบันและมีประโยชน์ต่อวงการสารสนเทศ (กุลวรีย์ คิษพรหิรัณยะกุล. 2551,15)

จะเห็นได้ว่าฐานข้อมูลออนไลน์มีความสำคัญและประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการในด้านการได้รับสารสนเทศที่ทันสมัยและตรงตามความต้องการ ความสะดวกและรวดเร็ว ช่วยประหยัดเวลาในการศึกษาและค้นคว้า สามารถสืบค้นจากทางไกลได้ โดยการเชื่อมต่อกับระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและในส่วนของห้องสมุดที่ให้บริการ เป็นเครื่องมือช่วยชี้แนะแหล่งความรู้ที่อยู่ในรูปสิ่งพิมพ์ซึ่งเป็นการสนับสนุนให้ค้นหาสารสนเทศได้รวดเร็ว ถูกต้องและตรงกับความต้องการ สามารถปรับปรุงฐานข้อมูลให้มีความทันสมัย

องค์ประกอบของการจัดให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์

องค์ประกอบของการจัดให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์จำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมในทุกๆด้าน เพื่อรองรับแก่ผู้ใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของฐานข้อมูล ความต้องการสารสนเทศของผู้ใช้บริการ อุปกรณ์เกี่ยวกับการค้นคืนฐานข้อมูลออนไลน์ การจัดบริการฐานข้อมูลออนไลน์มีองค์ประกอบหลายส่วนได้แก่ ผู้ผลิตฐานข้อมูล

ผู้ให้บริการฐานข้อมูล เครือข่ายคอมพิวเตอร์และระบบคอมพิวเตอร์ (Chowdhury, 2001, 132 อ้างถึงในนัคดาวดี ชาญณรงค์สุข, 2548, 16)

1. ผู้ผลิตฐานข้อมูล หมายถึง หน่วยงานที่รวบรวมสารสนเทศที่มีเนื้อหา สอดคล้องกันในสาขาวิชาต่างๆ และจัดทำบรรณานุกรม ดัชนีคำค้น การจัดเก็บสารสนเทศที่ รวบรวมได้จะทำในรูปแบบ มาตรฐานเดียวกัน ปัจจุบันหน่วยงานที่ผลิตฐานข้อมูลออนไลน์มีหลาย ประเภท ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชนและหน่วยงานไม่แสวงผลกำไร

1.1 หน่วยงานภาคเอกชน เป็นหน่วยงานที่ผลิตฐานข้อมูลที่มีลักษณะของ ฐานข้อมูลวิชาการ เช่น หน่วยงานทางการศึกษาของสหรัฐอเมริกา ผลิตข้อมูลอิริก (ERIC) ซึ่ง เป็นฐานข้อมูลทางการศึกษา

1.2 หน่วยงานภาครัฐ เป็นหน่วยงานที่ผลิตฐานข้อมูลเพื่อจัดหารายได้ ฐานข้อมูล ที่ผลิตมีลักษณะเป็นฐานข้อมูลเชิงพาณิชย์ที่มีเนื้อหาหลายสาขาวิชา เช่น สำนักพิมพ์ EBSCO ผลิต ฐานข้อมูล EBSCO host ซึ่งสารสนเทศที่จัดให้บริการรวบรวมมาจากสิ่งพิมพ์ของสำนักพิมพ์

1.3 หน่วยงานที่ไม่แสวงผลกำไร เป็นหน่วยงานที่จัดทำหรือพัฒนาฐานข้อมูลขึ้น เอง โดยมุ่งเน้นการเผยแพร่สารสนเทศเพื่อสาธารณะประโยชน์ เช่น The Online Computer Library Center, Inc. ผลิตฐานข้อมูล OCLC First Search

ผู้ผลิตฐานข้อมูลส่วนใหญ่มีการจัดทำฐานข้อมูลในลักษณะฐานข้อมูลวิชาการ และวิชาชีพที่มีเนื้อหาหลายสาขาวิชา มีทั้งฐานข้อมูลกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฐานข้อมูล กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ฐานข้อมูลธุรกิจ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทดังนี้ (นงลักษณ์ ไม่น่ายกิจ, 2543, 66-67; โสมรศมี พิบูลมณี, 2545, 10-11 อ้างถึงในคารณี แซ่ตั้ง, 2549, 22-23)

1. ฐานข้อมูลเพื่อการอ้างอิง (Reference Database) เป็นฐานข้อมูลที่อ้างอิงหรือผู้ใช้ ใ้ไปยังอีกแหล่งหนึ่ง แบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ

1.1 ฐานข้อมูลบรรณานุกรม (Bibliographic Database) ประกอบด้วย การอ้างอิง ที่เป็นสาระสังเขปของวรรณกรรมที่ตีพิมพ์ เช่น บทความวารสาร รายงานสิทธิบัตร วิทยานิพนธ์ รายงานการประชุม หนังสือ หนังสือพิมพ์ ฐานข้อมูลประเภทนี้เปรียบเสมือนเป็นลายแทงให้เข้าไป ถึงเนื้อหาทางภูมิปัญญา เช่น Medline, Eric และLisa

1.2 ฐานข้อมูลเชิงชี้แนะ (Referral Database) ประกอบด้วยรายการอ้างอิง (Reference) เป็นสาระสังเขปหรือบทสรุปของแหล่งสารสนเทศที่ไม่ตีพิมพ์โดยทั่วไปจะชี้แนะผู้ใช้ ไปยังองค์กร บุคคล ไลบรารีวัสดุ และสื่อไม่ตีพิมพ์ เพื่อหาสารสนเทศต่อไป บางที่เรียกว่าเป็น

ไคเรกเทอรี เช่น อาจเป็นชื่อ ที่อยู่ของบุคคล องค์กรหน่วยงานต่างๆ เช่น Electronic Yellow Pages, Foundation Directory

2. ฐานข้อมูลต้นแหล่ง (Source Database) เป็นฐานข้อมูลที่มีข้อมูลสมบูรณ์ หรือเนื้อหาเดิมของสารสนเทศ ตรงตามเอกสารต้นฉบับ จัดว่าเป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ ประกอบด้วยสารสนเทศที่เตรียมไว้สำหรับเผยแพร่ โดยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ สารสนเทศที่เตรียมไว้จะไม่มีกรก่กรงหรือสูญเสียไปจากฐานข้อมูล และผู้ใช้สามารถเข้าถึงระเบียบต่างๆที่มีอยู่ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใด ฐานข้อมูลประเภทนี้แบ่งได้เป็น 4 ประเภทคือ

2.1 ฐานข้อมูลตัวเลข (Numeric Database) ประกอบด้วยข้อมูลการสำรวจ คั้งเดิม หรือข้อมูลสถิติเชิงวิเคราะห์ โดยทั่วไปจะอยู่ในรูปของความต่อเนื่องตลอดเวลา อาจจัดทำเป็นรายปี รายคาบ รายเดือน หรือรายสัปดาห์ ทางด้านธุรกิจอาจจะมีการปรับข้อมูลให้ทันสมัย ตลอดเวลา ตัวอย่างเช่น U.S Agriculture, Defense Data Bank.

2.2 ฐานข้อมูลเนื้อหาตัวเลข (Textural-Numeric Databases) เป็นข้อมูล ระเบียบซึ่งประกอบด้วย จำนวนเขตของข้อมูล ซึ่งผสมระหว่างสารสนเทศ เนื้อหา และข้อมูลตัวเลข ตัวอย่างเช่น Disclosure II, U.S. Export

2.3 ฐานข้อมูลคุณสมบัติ (Properties Database) เป็นฐานที่ให้สารสนเทศ เกี่ยวกับคุณสมบัติทางเคมีหรือฟิสิกส์และคำศัพท์ต่างๆ ตัวอย่างเช่น Chemesearch

2.4 ฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็ม (Full-text Database) เป็นฐานข้อมูลที่ให้ เนื้อหาสมบูรณ์ตรงตามเอกสารต้นฉบับ เช่น เนื้อหาหนังสือพิมพ์ คำพิพากษาศาล สารานุกรม ตัวอย่างเช่น Academic American Encyclopedia, Harvard Business Review, Chicago Tribune.

2. ผู้จัดให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ หมายถึง หน่วยงานที่จัดการฐานข้อมูล จัดทำดัชนีช่วยการค้นและพัฒนาโปรแกรมระบบค้นคืน โดยคำนึงถึงความถูกต้อง ความสะดวก และรวดเร็วในการค้นคืนสารสนเทศ นอกจากนี้ผู้จัดให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์จะต้องจัดทำ คู่มือประกอบการค้นคืนและจัดอบรมพื้นฐาน เพื่อช่วยผู้ใช้ในการค้นหาสารสนเทศ

3. เครื่องข่ายคอมพิวเตอร์ ทำหน้าที่เชื่อมต่อการค้นคืนสารสนเทศระหว่างผู้ใช้ กับผู้ให้บริการฐานข้อมูล ปัจจุบันฐานข้อมูลออนไลน์ส่วนใหญ่จัดให้บริการผ่านเว็บไซต์ของผู้ผลิต หรือผู้จัดให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์การค้นคืนสารสนเทศจากฐานข้อมูลออนไลน์สามารถทำได้ โดยการค้นคืนผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ในรูปแบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตซึ่งช่วยให้บริการ ฐานข้อมูลออนไลน์ดำเนินการได้อย่างกว้างขวาง โดยผู้ใช้สามารถค้นคืนสารสนเทศในเวลาและ สถานที่ใดก็ได้ที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ซึ่งเชื่อมต่อกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

4. ระบบคอมพิวเตอร์ หมายถึงเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ทำหน้าที่เชื่อมต่อระหว่างผู้ให้บริการต่างๆของฐานข้อมูลออนไลน์ Baeza and Reiro (1999, 241) ได้กำหนดองค์ประกอบของระบบคอมพิวเตอร์มีอยู่ 2 ส่วน คือ เครื่องไคลเอนท์ (Client) และเครื่องเซิร์ฟเวอร์ (Server)

4.1 เครื่องไคลเอนท์ เป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ผู้ใช้ป้อนคำสั่งและรับผลการค้นจากฐานข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลและคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก บริการฐานข้อมูลออนไลน์ส่วนใหญ่ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลที่มีหน่วยความจำสูงเป็นเครื่องไคลเอนท์โดยมีอุปกรณ์ต่อพ่วงหลายชิ้น เช่น เครื่องพิมพ์ใช้พิมพ์ผลการค้น ถ้าโงงใช้เพื่อแสดงผลการค้นคืนในรูปแบบเสียง

4.2 เครื่องเซิร์ฟเวอร์ เป็นเครื่องคอมพิวเตอร์ที่จัดเก็บสารสนเทศจากฐานข้อมูลและประมวลผลการค้นคืนกลับสู่เครื่องไคลเอนท์ของผู้ใช้บริการ

บริการฐานข้อมูลออนไลน์ของห้องสมุดมหาวิทยาลัย

การบริการฐานข้อมูลออนไลน์เป็นการบริการที่มีความสำคัญต่อผู้ใช้บริการเป็นอย่างมาก ช่วยให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆที่ต้องการทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ง่าย เพราะสารสนเทศมีการจัดเก็บรวบรวมและค้นคืนด้วยระบบคอมพิวเตอร์ ผู้ใช้สามารถเชื่อมต่อผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สามารถสืบค้นได้ทุกที่ทุกเวลา

บริการฐานข้อมูลออนไลน์จัดได้ว่าเป็นบริการที่มีจำนวนผู้ใช้เพิ่มมากขึ้น เพราะฐานข้อมูลออนไลน์มีการจัดเก็บและรวบรวมสารสนเทศจากเอกสารหลายประเภทเช่น หนังสือวารสาร เอกสารการประชุม มีเนื้อหาครอบคลุมหลากหลายวิชาทั้งสาขาวิชากว้างๆหรือหัวข้อที่เฉพาะเจาะจง สารสนเทศในฐานข้อมูลยังครอบคลุมเอกสารย้อนหลังและเอกสารปัจจุบันที่มีการปรับปรุงแก้ไขเมื่อมีการพัฒนาข้อมูลใหม่ๆ ปรับปรุงทุกวัน ทุกสัปดาห์ หรือทุกเดือน นอกจากนี้ผู้ให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์บางส่วนยังให้บริการสารสนเทศก่อนการพิมพ์เอกสารฉบับเต็ม (Pre-print) ผู้ใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ได้รับสารสนเทศที่มีความทันสมัยอยู่เสมอ ในด้านการเข้าถึงบริการฐานข้อมูลออนไลน์นั้น การที่ผู้ผลิตหรือผู้ให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ได้นำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีโทรคมนาคมมาใช้ในกิจการบริการออนไลน์ โดยการเผยแพร่บริการผ่านทางเว็บไซต์ผู้ใช้ได้รับความสะดวกในการค้นคืนสารสนเทศจากฐานข้อมูลออนไลน์ อีกทั้งโปรแกรมการค้นคืนฐานข้อมูลในปัจจุบันก็ได้รับการออกแบบให้ใช้งานได้ง่ายขึ้น (นัคดาวดี ชาญอนงค์สุข, 2548, 12-13)

จะเห็นได้ว่าฐานข้อมูลออนไลน์จัดได้ว่าเป็นฐานข้อมูลที่มีเนื้อหาครอบคลุมสาขาวิชาต่างๆที่ทันสมัย มีการปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา ผู้ใช้สามารถเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการได้ง่าย สะดวกและรวดเร็ว เพราะมีโปรแกรมในการค้นคืน รวมทั้งคู่มือในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ต่างๆ จะช่วยให้ผู้ใช้สามารถสืบค้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสนองตอบความต้องการให้ผู้ใช้บริการมากขึ้น

บริการฐานข้อมูลเป็นบริการที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยโดยทั่วไปจัดไว้สำหรับผู้ใช้ซึ่งมีสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์สำหรับการค้นคืนอยู่หลายรูปแบบ ได้แก่ สารสนเทศที่เป็นรายการทางบรรณานุกรม สถิติ หรือข้อมูลที่เป็นเนื้อหาเต็มตามต้นฉบับและอยู่ในรูปอื่นๆ ผู้ใช้บริการที่เป็นสมาชิกสามารถค้นได้จากห้องสมุดและสถานที่อื่นๆ เช่น จากเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลที่เรียกค้นจากบ้านหรือจากที่ทำงาน โดยผ่านระบบโทรคมนาคม(อากาศกร ธาตุโลหะ, 2554.)

รสฤษดิ์ ไตรรงค์ (2555, 16) ได้แบ่งประเภทของการบริการฐานข้อมูลในห้องสมุดทั่วไปมีให้บริการดังนี้

1. บริการฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศ (Online Public Access Catalog - OPAC) เป็นฐานข้อมูลที่หน่วยงาน สถาบันหรือแหล่งบริการสารสนเทศนั้นๆจัดทำขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ในการค้นหา หนังสือ บทความวารสาร สื่อโสตทัศนวัสดุ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ซึ่งส่วนใหญ่ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจะจัดเก็บฐานข้อมูลทั้งในระบบออฟไลน์และออนไลน์ เพื่อช่วยให้ผู้ใช้ได้รับความสะดวกรวดเร็วในการค้นคืน

2. บริการฐานข้อมูลสำเร็จรูปที่บันทึกในซีดีรอม เป็นฐานข้อมูลที่หน่วยงาน สถานที่ หรือแหล่งบริการสารสนเทศนั้นๆจัดทำมา ตามความต้องการของผู้พัฒนาขึ้นแทนสื่อสิ่งพิมพ์และวัสดุย่อส่วน เนื่องจากสามารถเก็บข้อมูลได้เป็นจำนวนมาก และสามารถจัดเก็บสารสนเทศได้ทั้งที่เป็นตัวอักษร ภาพและเสียง

3. บริการฐานข้อมูลระบบออนไลน์ (Online Services) เป็นฐานข้อมูลที่สามารถสืบค้นผ่านระบบเครือข่ายได้ในเวลาเดียวกันหลายคน แม้จะอยู่ต่างสถานที่กัน มีข้อมูลครบถ้วนและทันสมัยกว่าข้อมูลจากซีดีรอม เพราะสามารถเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงได้ตลอดเวลา เช่น ฐานข้อมูล Science Direct ฐานข้อมูล ACM Digital Library เป็นต้น

4. บริการต่างๆในระบบอินเทอร์เน็ต (Internet Services) เป็นบริการที่หน่วยงาน สถาบัน หรือแหล่งบริการสารสนเทศ มุ่งที่จะให้สมาชิกใช้ทรัพยากร ข้อมูล ข่าวสารต่างๆอย่างคุ้มค่าที่สุดและสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้กว้างขวางมากที่สุด บริการต่างๆในอินเทอร์เน็ต เช่น จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) บริการถ่ายโอนแฟ้มข้อมูล (File Transfer Protocol) บริการกลุ่มสนทนาและข่าวสาร บริการค้นหาแฟ้มและฐานข้อมูล เป็นต้น

น้ำทิพย์ วิภาวิน (2547, 161-162) แบ่งประเภทของฐานข้อมูลให้ห้องสมุดเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1. ฐานข้อมูลบรรณานุกรม (Bibliographic Databases) ให้ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหนังสือ บทความวารสารและสิ่งพิมพ์อื่นๆ ฐานข้อมูลในห้องสมุดส่วนใหญ่เป็นฐานข้อมูลบรรณานุกรมหรือฐานข้อมูลอ้างอิงได้แก่ ฐานข้อมูลหนังสือ วารสาร สื่อโสตทัศนวัสดุ ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ ซึ่งบางครั้งเรียกฐานข้อมูลบรรณานุกรมว่า Library Catalog หรือ OPAC

2. ฐานข้อมูลต้นแหล่ง (Source Databases) หรือฐานข้อมูลเนื้อหาเต็มรูปแบบเป็นฐานข้อมูลที่แสดงเนื้อหาของข้อมูลโดยตรง ให้ข้อมูลประเภทตัวเลข สถิติ และเนื้อหาเต็มรูปแบบซึ่งผู้ใช้สามารถนำข้อมูลไปใช้ได้ทันที ฐานข้อมูลอาจอยู่ในรูปซีดีรอมหรือฐานข้อมูลออนไลน์ที่ให้บริการผ่านอินเทอร์เน็ต เช่น สารานุกรมออนไลน์ ฐานข้อมูลตัวเลข ฐานข้อมูลรูปภาพ

รสสุชนธ์ ไตรรงค์ (2555, 17) ได้จำแนกฐานข้อมูลตามลักษณะการทำงานดังนี้

1. ฐานข้อมูลบรรณานุกรม จากการทำงานของระบบห้องสมุดอัตโนมัติเป็นฐานข้อมูลทรัพยากรห้องสมุดแต่ละแห่งที่แสดงคุณสมบัติทรัพยากรสารสนเทศ เลขหมู่ สถานที่จัดเก็บ สถานที่ยืม คืน

2. ฐานข้อมูลที่ห้องสมุดพัฒนาขึ้นเอง ในบางสาขาวิชาที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น การพัฒนาห้องสมุดดิจิทัล หนังสือหายาก วิทยานิพนธ์ หรืองานวิจัยของมหาวิทยาลัย เป็นต้น

3. ฐานข้อมูลเชิงพาณิชย์ เป็นฐานข้อมูลออนไลน์ที่ห้องสมุดบอกรับเป็นสมาชิก ผู้ใช้ภายในสถาบันสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทันทีที่ต้องการ ถ้าใช้ข้อมูลจากภายนอกมหาวิทยาลัยจะต้องมีรหัสผ่าน

4. วารสารอิเล็กทรอนิกส์เป็นวารสารออนไลน์ที่ห้องสมุดบอกรับเป็นสมาชิก เพื่อให้ผู้ใช้บริการเข้าถึงหรืออ่านวารสารนั้นได้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยผู้ภายในมหาวิทยาลัยสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทันทีที่ต้องการ ถ้าใช้ข้อมูลจากภายนอกมหาวิทยาลัยจะต้องมีรหัสผ่าน

5. จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เป็นระบบสื่อสารที่ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผู้ส่งผู้รับจะต้องมีที่อยู่ประจำที่เรียกว่า Electronic Mail Address เพื่อส่งข้อมูลและสื่อสารถึงกัน จดหมายอิเล็กทรอนิกส์จะเป็นสื่อกลางการส่งผ่านข้อมูลหรือติดต่อผ่านกันระหว่างห้องสมุด การสั่งซื้อทรัพยากรสารสนเทศ การยืมระหว่างห้องสมุด เป็นต้น

ประเภทของผู้ใช้ฐานข้อมูล

นัตดาวดี ชาญอนงค์สุข (2548) ได้กล่าวว่า ผู้ใช้บริการฐานข้อมูลมีความสำคัญ เพราะเป็นผู้ที่มีบทบาทในการเลือกฐานข้อมูล การเลือกเขตข้อมูล การกำหนดคำค้น การเลือกใช้ คำเชื่อม จากความสำคัญของผู้ให้บริการดังกล่าว ทำให้มีการจัดแบ่งผู้ใช้ออกเป็นกลุ่มต่างๆ โดย จำแนกตามลักษณะของสารสนเทศ หน่วยงานที่ผู้ใช้สังกัด ลักษณะของงาน อาชีพ อายุ เพศ จึงแบ่ง ผู้ใช้ได้เป็น 3 ประเภท (Meadow, 1992, 15-17 อ้างถึงในนัตดาวดี ชาญอนงค์สุข, 2548, 21)

1. ผู้ใช้ที่ค้นคืนสารสนเทศโดยตรงด้วยตนเอง ผู้ใช้กลุ่มนี้มีความรู้เกี่ยวกับ สารสนเทศที่ตนเองต้องการเป็นอย่างดี ผู้ใช้สามารถค้นคืนสารสนเทศได้ตรงกับความต้องการและ ประเมินค่าสารสนเทศได้

2. ผู้ใช้ที่ค้นคืนสารสนเทศให้ผู้อื่น ผู้ใช้กลุ่มนี้มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการ ค้นคืนสารสนเทศ ประเภทของสารสนเทศที่ให้บริการ ผู้ใช้จะทำหน้าที่เป็นตัวกลางระหว่างผู้ที่ ต้องการสารสนเทศกับระบบสารสนเทศ ผู้ใช้กลุ่มนี้ส่วนมากเป็นบรรณารักษ์หรือผู้เชี่ยวชาญด้าน สารสนเทศที่รับความต้องการสารสนเทศจากผู้ที่ต้องการสารสนเทศ ตีความวิเคราะห์ความต้องการ และกำหนดผลการค้นคืน

3. ผู้ใช้ที่ขาดประสบการณ์ในการค้นคืนสารสนเทศ ผู้ใช้กลุ่มนี้จะไม่มีความรู้ ลึกซึ้งทั้งในด้านเนื้อหาวิชาการและการใช้ระบบค้นคืนของสารสนเทศ แต่เป็นผู้ที่มีความต้องการใช้ งานสารสนเทศ

ผู้ใช้ในแต่ละกลุ่มมีความสำคัญเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับห้องสมุด การ บริการถือเป็นหัวใจที่สำคัญที่สุดของห้องสมุด ดังนั้นห้องสมุดจำเป็นต้องมีการศึกษาผู้ใช้เพื่อ ประเมินประสิทธิภาพการทำงานของห้องสมุดและดูว่าการบริการให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ หรือ ไม่ ตลอดจนเป็นแนวทางในการจัดบริการให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งวัตถุประสงค์ในการศึกษาผู้ใช้ มีดังนี้ (มะลิวัลย์ สิ้นน้อย, 2549,16)

1. เพื่อให้ทราบความต้องการที่แท้จริงของผู้ใช้บริการทั้งลักษณะการใช้ ผู้ใช้ ทั่วไปและผู้ใช้เฉพาะกลุ่ม เพื่อจะได้บริการให้ตรงกับความต้องการ

2. เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการใช้และไม่ใช้บริการ บริการ ห้องสมุดที่จัดขึ้นตลอดจนความพึงพอใจหรือไม่พอใจ เพื่อที่จะได้นำเอาความต้องการ ปัญหาและ อุปสรรคไปใช้ในการปรับปรุงบริการห้องสมุดให้ตรงกับผู้ใช้ต้องการ

3. เพื่อประเมินผลการให้บริการ ทำให้ผู้ใช้บริการห้องสมุดทราบว่าบริการที่จัด ขึ้นนั้นตรงกับผู้ใช้ต้องการหรือไม่ เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้หาทางปรับปรุงแก้ไขต่อไป

เทคนิคและกลยุทธ์ในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์

การสืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลออนไลน์ ผู้ใช้ควรมีความรู้พื้นฐานในการใช้คอมพิวเตอร์ รู้วิธีการกำหนดคำในการค้น และการใช้โปรแกรมการใช้งานต่างๆ เพื่อให้สามารถได้ผลการสืบค้นที่มีประสิทธิภาพ เทคนิคและกลยุทธ์ในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ มีดังนี้ (น้ำทิพย์ วิภาวิน, 2543, 103-106; พิมพ์ราไพ เปรมสมิทธิ์, 2538, 63)

1. การตั้งคำถาม โดยมีการพยายามวิเคราะห์แนวคิดของคำถามให้ออกมาเป็นคำหรือวลี เพื่อการสืบค้น ผู้ใช้อาจจะมีคำถามว่า “ควรจะใช้วิธีใดในการแก้ปัญหาการไม่มีหนังสือ” การตั้งคำถามเช่นนี้ไม่สามารถจะได้คำตอบจากฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ เพราะคอมพิวเตอร์ไม่สามารถตีความโครงสร้างทางภาษาได้ จึงต้องวิเคราะห์และเปลี่ยนแนวคิดนั้นเป็นคำ หรือวลีที่จะสืบค้นได้จากฐานข้อมูล

2. ระบุความต้องการให้ชัดเจนว่า ต้องการสืบค้นเรื่องใด วิเคราะห์คำถามเรื่องที่ต้องการค้น โดยการตอบคำถาม What Where When How Why กำหนดคำค้น คำสำคัญ หัวเรื่อง หรือวลีที่ต้องการใช้ ใช้เครื่องหมายหรือกำหนดคำค้นพื้นฐาน เช่น Boolean logic เพื่อกำหนดขอบเขตของคำที่ใช้ค้น รู้แหล่งข้อมูลและฐานข้อมูลที่ต้องการค้นและวิเคราะห์และประเมินผลลัพธ์ที่ค้นได้

3. กำหนดกลยุทธ์ในการสืบค้น หมายถึง การวางแผนสืบค้นสารสนเทศอย่างเป็นขั้นเป็นตอน เพื่อให้ได้คำศัพท์ที่แทนความต้องการสารสนเทศ การกำหนดกลยุทธ์อย่างถูกต้องและเหมาะสม ช่วยให้ได้รับผลการสืบค้นที่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้และผลการสืบค้นมีจำนวนไม่มากหรือน้อยเกิน โดยทั่วไปการกำหนดกลยุทธ์จะเป็นการแปลงประเด็นหรือแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความต้องการสารสนเทศให้เป็นภาษาของฐานข้อมูล ซึ่งผู้ใช้จะใช้ในการสืบค้นต่อไป การกำหนดกลยุทธ์มีขั้นตอนที่สำคัญดังนี้

3.1 แปลงประเด็นหรือแนวคิดที่เกี่ยวกับความต้องการสารสนเทศให้เป็นคำศัพท์ โดยปกติคำศัพท์ที่ใช้ในฐานข้อมูลมี 2 ลักษณะคือ ศัพท์ควบคุม เป็นศัพท์มาตรฐานที่ฐานข้อมูลนำมาทำบรรณานุกรม และศัพท์อิสระ เป็นคำศัพท์ที่มีความหมายและปรากฏอยู่ในส่วนต่างๆ ของระเบียบ

3.2 กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างคำค้น เพราะคำค้นที่ใช้สำหรับการสืบค้นอาจมีมากกว่า 1 คำ จึงต้องกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างคำค้นเหล่านั้น การกำหนดความสัมพันธ์ใช้เทคนิคต่างๆ

3.3 การใช้กฎของ Boolean ระหว่างคำหรือวลีในการค้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยการใช้คำ and or และ not

4. การเลือกประเภทคำค้น โดยทั่วไปการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ สามารถสืบค้นได้หลายวิธี ซึ่งผู้ใช้สามารถเลือกวิธีการสืบค้นได้ตามความต้องการ

4.1 คำสำคัญ (Keyword) คือ คำที่อยู่ในเขตข้อมูลต่างๆของทะเบียนข้อมูลพื้นฐานข้อมูลน่าจะสร้างคำมาเป็นกรณี ส่วนจะนำมาจากฐานข้อมูลใดนั้นขึ้นอยู่กับแต่ละฐานข้อมูล เพราะฉะนั้นคำสำคัญจึงเป็นคำที่สืบค้นโดยไม่มีกระบวนการเขตข้อมูล

4.2 ชื่อผู้แต่ง (author) คือ คำค้นในเขตข้อมูลชื่อผู้แต่ง รวมทั้งบุคคลหรือหน่วยงานและรวมถึงผู้แต่งรวม บรรณาธิการการ ผู้วาดประกอบ เป็นต้น

4.3 ชื่อเรื่อง (title) คือ คำหรือข้อความที่อยู่ในเขตข้อมูลชื่อเรื่อง

4.4 ชื่อสิ่งพิมพ์ (publication name) หรือชื่อวารสาร (Journal title) คือ คำหรือข้อความที่อยู่ในเขตข้อมูลหรือชื่อสิ่งพิมพ์หรือชื่อวารสาร

4.5 หัวเรื่อง (Subject Heading) คือ คำที่อยู่ในเขตข้อมูลหัวเรื่องฐานข้อมูลส่วนใหญ่กำหนดหัวเรื่องตามคู่มือการใช้หัวเรื่องที่มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับ

5. รับผลการค้น ผู้ใช้เมื่อได้คำค้นที่ต้องการแล้ว จะได้ผลการค้นจากหน้าจอเครื่องคอมพิวเตอร์ หากไม่พอใจกับความต้องการ ผู้ใช้อาจสืบค้นใหม่อีกครั้ง หากพอใจกับผลที่รับแล้ว ผู้ใช้สามารถนำผลการสืบค้น ไปใช้ด้วยวิธีต่างๆดังนี้

5.1 ให้แสดงผลทางจอภาพ การแสดงผลบนจอภาพเป็นรูปแบบแรกที่ปรากฏหลังจากที่ผู้ใช้สืบค้นแล้ว

5.2 ใช้ผลโดยการพิมพ์ ผู้ใช้สามารถใช้คำสั่ง Print เพื่อการแสดงผลโดยผ่านหน้าจอคอมพิวเตอร์ ตามที่ตัวเองต้องการ

5.3 ใช้ผลโดยการบันทึกลงในเครื่องคอมพิวเตอร์หรือหน่วยความจำอื่นๆ ผู้ใช้สามารถเลือกให้การแสดงผลการบันทึกลงในคอมพิวเตอร์ แผ่นดิสเก็ตต์ แผ่นซีดีรอมหรือสื่ออื่นๆได้โดยใช้คำสั่ง Save

5.4 ใช้ผลโดยการส่งผ่านไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยผู้ใช้ต้องกรอกที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ของตนเองลงในช่องที่กำหนดไว้ ระบบจะส่งผลข้อมูลไปตามที่อยู่นั้นๆ

การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

การเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์จำเป็นต้องใช้ฐานข้อมูลที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการเพื่อการประหยัดเวลา ค่าใช้จ่าย และได้ผลสืบค้นที่ตรงกับความต้องการ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง โดยพิจารณาในด้านต่างๆ ได้แก่ (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ศูนย์พัฒนาทรัพยากรการศึกษา, 2553, ออนไลน์ อ้างถึงในรสสุคนธ์ ไตรรงค์, 2555, 17)

1. ขอบเขตเนื้อหา รายละเอียดของฐานข้อมูลออนไลน์แต่ละฐานมีเนื้อหาเกี่ยวกับสาขาวิชาใดเพื่อให้สามารถพิจารณาได้ว่าตรงกับความต้องการหรือไม่
2. ปริมาณเนื้อหาที่มีมากพอ และอยู่ในรูปแบบที่ต้องการ ฐานข้อมูลออนไลน์ที่มีขนาดเล็กเกินไปจะทำให้ไม่สามารถสืบค้นข้อมูลพบ และต้องหา
3. เนื้อทันสมัย ฐานออนไลน์ข้อมูลที่ดีจะต้องมีการปรับปรุงข้อมูลใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ
4. คุณภาพของฐานข้อมูลออนไลน์ ควรมีการแจ้งให้ทราบถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำฐานข้อมูลออนไลน์ และนโยบายในเลือกฐานข้อมูลมาลงในฐานข้อมูลออนไลน์
5. เครื่องมือช่วยค้น พิจารณาว่าใช้ง่ายและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีคำแนะนำในการสืบค้นที่เข้าใจง่าย
6. ค่าใช้จ่าย พิจารณาว่าคุ้มค่ากับสารสนเทศที่ค้นได้

ความต้องการสารสนเทศ

จรรยาธรรม กันหาโนน (2557, 30) ได้กล่าวว่า สารสนเทศเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นภาครัฐบาลหรือเอกชน และไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาส่วนบุคคลหรือส่วนรวม ในประเทศที่กำลังพัฒนา ความต้องการสารสนเทศมีบทบาทและความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเนื่องจากสารสนเทศมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การติดตามสารสนเทศจึงมีความจำเป็นเพื่อให้ได้สารสนเทศที่มีคุณค่ามาเป็นปัจจัยหนึ่งในการพัฒนาตนเอง พัฒนางาน ฯลฯ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ส่วนรวม ก่อให้เกิดความเจริญต่อส่วนรวม เช่น สารสนเทศทางด้านวิชาการ เศรษฐกิจและสังคม

จะเห็นได้ว่าความต้องการสารสนเทศจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และประเทศชาติ ทำให้ทันต่อเหตุการณ์ และทำให้เกิดความก้าวหน้าต่อ

การปฏิบัติงานในองค์กรต่างๆ ซึ่งน้ำทิพย์ วิภาวิน (2547, 114-115) ได้อธิบายว่า ความต้องการของผู้ใช้บริการสารสนเทศแต่ละบุคคลมีความต้องการที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ได้แก่

1. คุณสมบัติส่วนตัวของผู้ใช้สารสนเทศ ประกอบด้วย สาขาวิชาที่ผู้ใช้ได้ศึกษามา หรือผู้ใช้มีพื้นฐานและความสนใจในสาขาวิชานั้น หรือพัฒนาภายหลัง ระดับการศึกษาของผู้ใช้ และสภาพแวดล้อมส่วนตัว

2. ลักษณะและสภาพแวดล้อมของหน่วยงานที่สังกัด

3. การเข้าถึงและการใช้สารสนเทศ หมายถึง ความสะดวกในการรับสารสนเทศของผู้ใช้ขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 อย่างคือ แหล่งสารสนเทศ เช่น บริการห้องสมุด และผู้ใช้สามารถค้นหาสารสนเทศที่ต้องการได้โดยง่าย สะดวกและรวดเร็ว

มีผู้ให้ความหมายของความต้องการสารสนเทศ ดังนี้

Encyclopedia of Library and Information Science (1997, 318) ได้ให้ความหมายของความต้องการสารสนเทศว่า เมื่อบุคคลพบว่าตนเองมีความต้องการสารสนเทศ ก็จะนำไปสู่การแสวงหาสารสนเทศเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ไม่ว่าจะเป็นการนำเอาประสบการณ์ที่มีอยู่ เช่น ความคิดหรือการกระตุ้นจากปัจจัยภายนอก เช่น การสืบค้นจากฐานข้อมูลออนไลน์ หรืออาจจะถามจากเพื่อนจากคนรู้จัก และอาจจะตัดสินใจไม่รับสารสนเทศเหล่านั้น เมื่อพบว่าความต้องการที่จะได้มานั้นยังไม่มีคำตอบ หรือไม่สามารถที่จะค้นหาจนได้สารสนเทศที่สมบูรณ์

ประภาวดี สืบสนธิ (2532) ให้ความหมายของความต้องการสารสนเทศว่า ความต้องการสารสนเทศเกิดขึ้นเมื่อบุคคลนั้นพบว่า ตนเองตกอยู่ในสภาพการณ์ที่ต้องตัดสินใจ หาคำตอบหรือข้อเท็จจริง แก้ปัญหา หรือแม้แต่ทำความเข้าใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งมีระดับของความ ต้องการ เริ่มตั้งแต่ความต้องการที่ไม่รีบด่วนจนถึงความต้องการที่รีบด่วน ความต้องการที่รีบด่วนมีความสัมพันธ์กับการเล็งเห็นว่าเรื่องนั้น ความต้องการนั้นเป็นเรื่องสำคัญหรือไม่ นับตั้งแต่ถ้ารู้ก็ดีขึ้นถึงต้องรู้

สมพร พุทธาพิทักษ์ผล (2546, 126) ให้ความหมายของความต้องการสารสนเทศว่าเป็นภาวะที่ผู้ใช้รู้สึกว่าคุณจำเป็นต้องใช้สารสนเทศ แต่สารสนเทศที่ตนมีอยู่ไม่เพียงพอ ไม่ตรงกับความต้องการ หรือไม่ทันสมัย จึงต้องแสวงหาสารสนเทศจากแหล่งอื่นๆเช่น ถามเพื่อนฝูง หาหนังสือหนังสือ ค้นหาสารสนเทศในห้องสมุด หรือค้นหาสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต ดังนั้นความต้องการสารสนเทศจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ผลักดันให้ผู้ใช้แสวงหาสารสนเทศด้วยวิธีการต่างๆ

Wilson (1981, 8) ได้กล่าวว่า นอกจากความต้องการที่เกิดขึ้นในตัวผู้ใช้แล้ว ยังมีปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมแสวงหาสารสนเทศ เพื่อตอบสนองความต้องการ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับผู้ใช้ บทบาทในการทำงาน และสภาพแวดล้อมของผู้ใช้

จากคำจำกัดความดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า ความต้องการสารสนเทศ หมายถึง ความต้องการสารสนเทศของบุคคลไม่ว่าจะเป็นผู้ใช้ปลายทางหรือผู้ให้บริการสารสนเทศที่เป็นตัวกลางในการค้นหา เพื่อให้ได้รับสารสนเทศที่ต้องการอย่างเพียงพอ ทั้งต้องการที่ไม่รีบด่วนและรีบด่วน

เนื่องจากความต้องการของผู้ใช้มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ความต้องการสารสนเทศจึงถูกแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้ (อารีย์ ชื่นวัฒนา, 2545)

1. ความต้องการสารสนเทศตามช่วงเวลา หมายถึง ระยะเวลาของการค้นคืนสารสนเทศที่ผู้ใช้มีความต้องการใช้งาน เช่น ผู้ใช้บางกลุ่มมีความต้องการสารสนเทศเร่งด่วน ถ้าผู้ใช้ต้องการสารสนเทศเกี่ยวกับเรื่องใดต้องได้รับสารสนเทศนั้นทันทีเพื่อตอบสนองความต้องการ และสามารถนำไปใช้งานต่อไป มิฉะนั้นผลการค้นคืนสารสนเทศที่ล่าช้าจะไม่มีประโยชน์ใดๆ แต่ผู้ใช้บางกลุ่มก็สามารถรอผลการค้นคืนสารสนเทศได้

2. ความต้องการสารสนเทศตามขอบเขตความต้องการ หมายถึง เนื้อหาของสารสนเทศที่ผู้ใช้มีความต้องการนำไปใช้งานซึ่งระหว่างการค้นคืนสารสนเทศผู้ใช้สามารถจำกัดขอบเขตการค้นคืนให้มีความเหมาะสมเพื่อให้ได้สารสนเทศตรงตามต้องการ

สรุปได้ว่าประเภทของความต้องการสารสนเทศสามารถจำแนกออกเป็นสองประเภท คือ ความต้องการสารสนเทศตามช่วงเวลา เป็นความต้องการที่ผู้ใช้ต้องการแบบเร่งด่วนเพื่อประโยชน์ในช่วงเวลานั้น และความต้องการสารสนเทศตามขอบเขตความต้องการ เป็นความต้องการที่ผู้ใช้ต้องการสารสนเทศที่แคบ กว้าง และตรงกับเป้าหมายที่ต้องการ เป็นต้น

ระดับความต้องการสารสนเทศของผู้ใช้

นอกจากความต้องการสารสนเทศจะมีหลายประเภท ผู้ทำหน้าที่ให้บริการสารสนเทศ ซึ่งมีหน้าที่รวบรวมและค้นหาสารสนเทศให้กับผู้ใช้ปลายทาง ได้ตั้งข้อสังเกตจากประสบการณ์ในการให้บริการว่า ผู้ใช้ปลายทางจำนวนมากมาขอใช้บริการมักระบุเรื่องที่ตนต้องการไม่ตรงกับความต้องการสารสนเทศที่แท้จริงของตน ดังนั้นจึงมีนักวิชาการจำนวนหนึ่งเสนอแนวคิดว่า ความต้องการสารสนเทศไม่ว่าจะเป็นประเภทใดก็ตาม มิได้มีเพียงระดับเดียว

เพราะความต้องการสารสนเทศเป็นภาวะหรือสภาพทางจิตซึ่งสลับซับซ้อนเช่นเดียวกับความต้องการของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ นักวิชาการเหล่านี้ได้นำแนวคิดทางจิตวิทยามาประยุกต์เพื่อทำความเข้าใจกับความต้องการสารสนเทศมากขึ้น โดยมีนักวิชาการคนสำคัญได้แก่ เทเลอร์ (Taylor, 1968 , 178-194 อ้างถึงในรสสุคนธ์ ไตรรงค์, 2555, 19) ได้เสนอแนวความคิดว่าความต้องการสารสนเทศนั้นสามารถแบ่งได้ 4 ระดับ

1. ระดับจิตใต้สำนึกหรือระดับที่ไม่รู้ตัว ความต้องการในระดับนี้ผู้ใช้อาจยังไม่รู้ตัวว่ามีความต้องการสารสนเทศ
2. ระดับจิตสำนึก ผู้ใช้ตระหนักว่ามีความต้องการสารสนเทศแต่ยังไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่าต้องการสารสนเทศในเรื่องใด
3. ระดับที่แสดงออกถึงความต้องการ เป็นความต้องการสารสนเทศในระดับที่ผู้ใช้สามารถระบุได้อย่างชัดเจน
4. ระดับที่ปรับตามระบบหรือบริการสารสนเทศเป็นความต้องการสารสนเทศของผู้ใช้มีความต้องการสารสนเทศที่เปลี่ยนแปลงไปตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ของผู้ใช้ในด้านของเวลา หน้าที่ที่รับผิดชอบ และความจำเป็นในการใช้สารสนเทศ ขณะเดียวกันผู้ใช้สามารถแสดงระดับความต้องการสารสนเทศของตนอย่างชัดเจน (สมพร พุทธาพิทักษ์ผล, 2546 ,126-128)

สรุปได้ว่าความต้องการสารสนเทศเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์และบุคคลที่มองเห็นความต้องการของตนเอง ความต้องการสารสนเทศสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ในชีวิตประจำวันและการแสดงออกโดยการแสวงหาสารสนเทศ

ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

แสงเดือน ผ่องพุด (2542, 50-54) กล่าวถึง ปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ว่าอาจเกิดจากสาเหตุใน 3 ประเด็น ได้แก่

1. ปัญหาจากทรัพยากรสารสนเทศ
 - 1.1 คุณภาพของสารสนเทศที่ได้จากฐานข้อมูลออนไลน์
ปัญหาที่ผู้ใช้ประสบเนื่องจากคุณภาพของสารสนเทศนั้นพบว่าเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกรณีที่ผู้ใช้ได้รับสารสนเทศที่ไม่มีคุณภาพดีพอ ขาดคุณภาพในข้อใด ข้อหนึ่ง ทำให้นำไปใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่
 - 1.2 ปัญหาในการอ้างอิงแหล่งความรู้ที่จากฐานข้อมูลออนไลน์

เนื่องจากฐานข้อมูลออนไลน์มีความเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งมีสารสนเทศหลากหลายประเภท ทำให้ต้องใช้วิธีการอ้างอิงที่มีลักษณะเฉพาะ และมีวิธีการอ้างอิงที่แตกต่างไปจากการอ้างอิงสารสนเทศประเภทอื่นๆ ผู้ใช้มักอ้างอิงไม่ถูกต้อง (พิมพ์พรรณ เรพเพอร์, 2540, 77)

1.3 ปัญหาเกิดจากการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในระบบอินเทอร์เน็ต ฐานข้อมูลออนไลน์ในระบบอินเทอร์เน็ตเป็นสารสนเทศที่มีความเป็นพลวัตสูงเป็นอย่างมาก มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว ไม่มีรูปแบบทางกายภาพที่แน่นอน ไม่มีความเป็นถาวร ไม่มีขอบเขตจำกัด ซึ่งเป็นลักษณะตรงกันข้ามกับสารสนเทศที่เป็นสิ่งพิมพ์ ก็ส่งผลกระทบต่อและปัญหาผู้ใช้ในประเด็นที่เกี่ยวกับความน่าเชื่อถือและคุณภาพของเว็บไซต์ที่ถูกนำไปอ้างอิง

2. ความยากง่ายในการใช้งานฐานข้อมูลออนไลน์

2.1 คำสำคัญที่ใช้แทนเนื้อหาสาระในฐานข้อมูล ควรออกแบบเพื่อให้ผู้ใช้ใช้เวลาสั้นน้อยที่สุด

2.2 โครงสร้างของข้อมูลในคอมพิวเตอร์ ถ้าผู้ออกแบบไม่เข้าใจโครงสร้างอาจทำให้การประมวลผลผลลัพธ์ใช้เวลานาน

2.3 ปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้ ถ้าระบบออกแบบดี ผู้ใช้ก็สามารถใช้ได้เองก็ไม่จำเป็นต้องพึ่งสื่อกลาง

2.4 โปรแกรมการจัดการภาษาสอบถาม เป็นการช่วยแปลคำถามของผู้ใช้จะเป็นภาษาธรรมชาติ หรือให้เป็นภาษาประดิษฐ์โดยง่าย

2.5 โปรแกรมจัดการข้อมูล ช่วยกลั่นกรองสิ่งที่ไม่สำคัญจากผู้ใช้ให้ระบบทำงานเร็วขึ้น ช่วยลดเวลาในการค้นหา

2.6 การแสดงข้อมูลแก่ผู้ใช้ จัดหน้าจออย่างไร คำสำคัญเกี่ยวข้องกับข้อมูลอย่างไร

3. ปัญหาในการสืบค้นและค้นคว้าที่เกิดจากพฤติกรรมของผู้ใช้

พฤติกรรมของผู้ใช้เป็นปัจจัยหนึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาในการสืบค้นข้อมูลและความล้มเหลวของการสืบค้นข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งความล้มเหลวและปัญหาในการค้นที่ เกิดจากตัวผู้ใช้อาจเกิดจาก (เพ็ญพร เสถียรไพศาล, 2537, 1)

3.1 ไม่ทราบความต้องการที่แท้จริง ทำให้ไม่สามารถระบุแนวคิดของตนเอง หรือถ่ายทอดออกมาเป็นคำค้นได้ หรือไม่ทราบคำที่จะค้น

3.2 เลือกคำศัพท์ที่ใช้ผิด ไม่ใช่คำศัพท์ที่ใช้แทนแนวคิดสำคัญหรือใช้คำศัพท์ที่กว้างหรือแคบเกินไป การใช้คำค้นที่เป็นคำศัพท์มาจาก ชื่อเรื่อง ผู้แต่ง หัวเรื่อง และคำสำคัญเป็น

ตัวกำหนดในการค้นเอกสาร มักพบปัญหาในการทำให้การสืบค้นล้มเหลว ไม่สามารถให้ข้อมูลที่
ต้องการ เนื่องจาก ธรรมชาติคำศัพท์ไม่ยืดหยุ่นและเกิดปัญหาการได้วัสดุสารสนเทศมากเกินไป และ
ธรรมชาติที่มีประสิทธิภาพในการค้นข้อมูลสูง คือ ชื่อเรื่อง และหัวเรื่อง ผู้ใช้ส่วนใหญ่ยังพึงพอใจใน
การใช้คำศัพท์ที่นำมาจากคำสำคัญ ได้ตามแนวคิดของตนเอง และตัดปัญหาความไม่คุ้นเคยในการ
ใช้คำศัพท์บังคับที่มาจาก ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง หัวเรื่องได้ นอกจากนั้นยังสามารถเข้าถึงส่วนไหนของ
ข้อมูลก็ได้ ปัญหาของธรรมชาติคือ ภาษาที่ใช้ไม่ทันสมัย ดังนั้นจึงควรกำหนดคำศัพท์โดยใช้วิธีการ
รวมในเชิงภาษาศาสตร์เข้ากับภาษาธรรมชาติ หรือที่เรียกว่า ภาษาหลากหลาย (Multi Language)
โดยผู้ผลิตฐานข้อมูลจะต้องสร้างคำศัพท์ที่เป็นคำค้นให้ตรงกับคำที่ผู้ใช้นึกคิดให้มากที่สุด

3.3 ไม่ทราบว่าจะค้นจากแหล่งข้อมูลใด หรือใช้เครื่องมือใดค้น

3.4 ไม่เข้าใจวิธีการสืบค้น และไม่ทราบวิธีการค้นเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ

3.5 ไม่มีความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์การพิมพ์ หรืออุปกรณ์
สำหรับป้อนคำค้น

3.6 ไม่มีความเข้าใจวิธีการจัดเก็บข้อมูลธรรมชาติและกลยุทธ์ในการสืบค้นของ
ระบบ

3.7 มีความพยายามน้อย มักจะใช้วิธีง่าย ๆ แก้ปัญหา และมักไม่ยอมใช้ตรรกะใน
การค้นหรือคำสั่งง่าย

3.8 ชอบใช้รายการหรือธรรมชาติเหมือนที่เคยใช้ เนื่องจากไม่ชอบอะไรที่ยุ่งยาก

3.9 มักจะสะกดคำค้นผิดและไม่ชอบวิธีการจัดคำ ทำให้ไม่พบข้อมูลที่ต้องการ

แนวทางในการแก้ไขปัญหา

การแก้ไขปัญหาในการค้นคว้าและสืบค้น ผู้ให้บริการควรให้การอบรมและจัดทำ
คู่มือในการใช้ที่เหมาะสมให้กับผู้ใช้ ให้ผู้ใช้มีทักษะในการสืบค้นสารสนเทศเข้าใจถึงปัญหาความ
ต้องการที่แท้จริงของตน และรู้จักแหล่งสารสนเทศเพื่อให้ได้ทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ที่
ต้องการ นอกจากนี้แล้วผู้ใช้อเองต้องรู้และฝึกฝนเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ตนเอง ซึ่งแนวทาง
การแก้ไขปัญหาของผู้ใช้นั้น ผู้ใช้ควรปฏิบัติดังนี้ (เพ็ญพร เสถียรไพศาล, 2537,1)

1. พัฒนาทักษะการสืบค้นข้อมูล ผู้ใช้ควรพัฒนาตนให้มีทักษะในการสืบค้น ดังนี้

1.1 ต้องรู้ความต้องการของตนว่าต้องการค้นเรื่องอะไร เพื่อที่จะได้กำหนดคำค้น

1.2 มีความเข้าใจและมีแนวคิดเกี่ยวกับคำถามทางตรรกะ ความนึกคิดพื้นฐาน

(Common Sense) ในการหาคำที่ใช้แทนเนื้อหาสาระ และโครงสร้างข้อมูลเพื่อใช้ในการสร้าง
คำถามให้ตรงกับสิ่งที่ต้องการจะค้นหาให้มากที่สุด ปกติแล้วผู้ใช้ไม่ชอบใช้หัวเรื่องที่ห้องสมุด

กำหนดขึ้น เพราะตามความรู้สึกแล้วผู้ใช้คิดว่ามันเป็นกระบวนการที่ยากในการนึกคิดคำศัพท์ที่ใช้ให้ตรงกับสิ่งที่ห้องสมุดกำหนด จึงมักเลี่ยงโดยการใช้หัวเรื่องผสม ผู้ใช้ต้องพยายามบอกสิ่งที่ต้องการออกมาเป็นคำถามให้ได้หรือพยายามอธิบายให้สื่อกลางกำหนดวิธีการค้นหาให้ได้ ปกติแล้วผู้ใช้ไม่ชอบใส่เครื่องหมายในคำศัพท์ เช่น เว้นวรรค และไม่ชอบใช้คำที่เป็นพหูพจน์ ซึ่งส่วนมากจะพบในภาษาอังกฤษ เช่น X-rays (พหูพจน์) ไม่นิยมใช้ X-ray (เอกพจน์) แทน ซึ่งอาจทำให้ได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน

1.3 รู้แหล่งข้อมูลที่จะใช้ค้นคว้าข้อมูล มีความรอบรู้ในสาขาที่ตนค้นหาและพื้นฐานความรู้ในสาขานั้นๆ และนอกจากนี้ผู้ใช้ควรรู้จักหัวเรื่องในสาขาที่ตนค้น

1.4 รู้จักเลือกเครื่องมือช่วยค้นหาที่เหมาะสมกับหัวข้อที่ต้องการ รู้จักการใช้เมนู

1.5 มีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ ผู้ใช้จึงควรทำความเข้าใจหรือฝึกหัดให้เกิดความคุ้นเคยกับระบบ

2. ประเมินข้อมูลและระบบ ผู้ใช้ควรรู้ว่าบางครั้งการสืบค้นอาจจะไม่ได้รับข้อมูลในคราวเดียวกัน ดังนั้นจึงควรรู้วิธีตั้งกลยุทธ์การค้นหาและประเมินข้อมูลที่ได้รับเพื่อหาแนวทางการค้นหาต่อไป นอกจากนี้แล้ว ผู้ใช้ก็ต้องพิจารณาและประเมินสารสนเทศที่ได้ก่อนนำไปอ้างอิงว่าเหมาะสมที่จะใช้ประกอบในการศึกษาค้นคว้าวิจัยหรือไม่ เพราะอาจจะทำให้เป็นการลดความน่าเชื่อถือในการอ้างอิงได้

3. แนวทางในการแก้ไขปัญหาจากฐานข้อมูลออนไลน์ที่ได้จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผู้ใช้ควรปฏิบัติดังนี้

3.1 อ้างอิงจากต้นฉบับที่เป็นสิ่งตีพิมพ์ ถ้าสามารถหาได้ เพราะเอกสารบนเว็บจำนวนมากเป็นสำเนาเอกสารที่เคยได้รับการพิมพ์ในลักษณะสิ่งพิมพ์มาแล้ว

3.2 พิมพ์หรือสำเนาเอกสารเก็บไว้ ซึ่งสามารถใช้เป็นชุดสำรอง ในกรณีที่เอกสารบนอินเทอร์เน็ตสูญหายไป และใช้พิสูจน์ว่าได้มีการอ้างอิงแหล่งที่มาที่เชื่อถือได้ ถ้าหากเกิดกรณีขัดแย้งในภายหลัง

3.3 ควรเลือกบทความที่ระบุผู้เขียน ถ้าหากไม่ระบุ หรือ ไม่มีผู้เขียนให้ถือว่าเป็นแหล่งข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อถือ ถ้าหาชื่อผู้เขียนไม่พบให้สอบถามจากผู้ดูแลเว็บไซต์นั้น

3.4 ใช้หลักเกณฑ์อันเหมาะสมในการลงรายการอ้างอิงแหล่งสารสนเทศบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

3.5 พิมพ์เอกสารที่อ้างอิงจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไปกับงานที่นำเอกสารนั้นไปอ้างอิงด้วย ถ้ามีปริมาณไม่มากนัก

3.6 ห้องสมุดควรมีการประเมินคุณค่าของแหล่งสารสนเทศในเครือข่าย อินเทอร์เน็ต แนะนำให้แก่ผู้ใช้

ข้อดีและข้อจำกัดของฐานข้อมูลออนไลน์

ฐานข้อมูลออนไลน์มีลักษณะจุดเด่นกว่าทรัพยากรสารสนเทศสิ่งพิมพ์ประเภทต่างๆ แต่ในขณะเดียวกันก็ยังมีข้อจำกัดที่จะต้องพัฒนา ปรับปรุง เพื่อให้ได้ข้อมูลทันสมัย สมบูรณ์แบบ สามารถสนองตอบความต้องการของผู้ใช้บริการอย่างสูงสุดและมีประสิทธิภาพ ซึ่งข้อดีและข้อจำกัดของฐานข้อมูลออนไลน์มีดังต่อไปนี้ (กฤษณา เบ็ญญกุล, 2546, 31; อัมพร ขาวบาง, 2547, 16-19 ; ศศิวิมล ถาวรกิจ, 2546, 46-47)

1. ข้อดีของฐานข้อมูลออนไลน์ มีดังนี้ต่อไปนี้

- 1.1 ประหยัดเวลาในการสืบค้น
- 1.2 สามารถสืบค้นสารสนเทศทั้งหมดที่อยู่ในฐานข้อมูล ไม่ว่าฐานข้อมูลนั้นจะมีจำนวนระเบียบมากน้อยเพียงใด หรือครอบคลุมข้อมูลย้อนหลังนับหลายสิบปีก็ตาม
- 1.3 สามารถสืบค้นสารสนเทศที่ต้องการได้จากหลายฐานข้อมูลในเวลาเดียวกัน
- 1.4 สืบค้นอย่างซับซ้อนได้ เช่น ใช้คำค้นมากกว่า 1 คำ โดยใช้คำเชื่อม
- 1.5 สืบค้นสารสนเทศด้วยคำค้นที่มีหลากหลายประเภท ทั้งศัพท์ควบคุม เช่น หัวเรื่อง หรือศัพท์สัมพันธ์ และทั้งศัพท์อิสระที่เป็นคำจากส่วนต่างๆของระเบียบข้อมูล และยังสามารถใช้เทคนิคต่างๆในการสืบค้น เช่น การตัดคำ การค้นผ่านหมวดหมู่ เป็นต้น
- 1.6 ลดค่าใช้จ่ายในการบอกรับเป็นสมาชิกของฐานข้อมูลรูปแบบอื่นๆเช่น ซีดี-รอม และสื่อสิ่งพิมพ์
- 1.7 ระเบียบข้อมูลในฐานข้อมูลมีความถูกต้อง ครบถ้วน ไม่ต้องประสบปัญหาวารสารสูญหาย หรือห้องสมุดไม่มีวารสารฉบับที่ผู้ใช้ต้องการ
- 1.8 ได้รับผลการสืบค้นที่กระชับและรูปแบบที่เป็นมาตรฐาน
- 1.9 สืบค้นสารสนเทศในฐานข้อมูลขนาดใหญ่ที่มีจำนวนมากมาได้โดยตรง และไม่มีข้อจำกัดด้านระยะทาง
- 1.10 สืบค้นสารสนเทศจากฐานข้อมูลที่มีการปรับปรุงให้ทันสมัย
- 1.11 ช่วยให้ห้องสมุดมีเวลาให้บริการแก่ผู้ใช้ได้มากขึ้น เนื่องจากฐานข้อมูลออนไลน์ ช่วยลดเวลาที่ใช้ในการค้นสารสนเทศของบรรณารักษ์

2. ข้อจำกัดของฐานข้อมูลออนไลน์ มีดังนี้ต่อไปนี้

- 2.1 มีความลำบากในการกำหนดงบประมาณ เนื่องจากฐานข้อมูลออนไลน์มีการคิดค่าบริการเป็นจำนวนครั้งของการสืบค้นหรือตามระยะเวลาในการสืบค้น ดังนั้นจึงทำให้ไม่สามารถกำหนดค่าใช้จ่ายที่แน่นอนได้
- 2.2 มีค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าการใช้สิ่งพิมพ์ประเภทอื่นๆ
- 2.3 อาจเกิดปัญหาเรื่องจำนวนคอมพิวเตอร์ไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้บริการ
- 2.4 ต้องมีการอบรมการใช้และการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์แก่บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้สืบค้นและผู้ใช้ให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้
- 2.5 ผู้ใช้อาจไม่ได้รับสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการ หากไม่มีความรู้ในการสืบค้น
- 2.6 เกิดความกดดันในเรื่องของเวลาและค่าใช้จ่ายในการสืบค้น ทำให้การพิจารณาผลการสืบค้นทำได้ยากกว่าการสืบค้นด้วยมือ
- 2.7 ไม่สามารถสืบค้นได้ หากระบบโทรคมนาคมหรือแม่ข่ายของฐานข้อมูลออนไลน์ขัดข้อง

การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐแห่งแรกในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เริ่มก่อสร้างเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2477 เดิมเป็นโรงเรียนอาชีพประจำจังหวัด ตั้งขึ้นเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูที่หมู่บ้านมลายูบางกอก ในปี พ.ศ. 2505 กรมการฝึกหัดครูประกาศยกฐานะโรงเรียนฝึกหัดครูยะลาเป็นวิทยาลัยครูยะลา และในปีการศึกษา 2506 ได้เปิดชั้นประกาศนียบัตรวิชาการการศึกษาชั้นสูงเป็นรุ่นแรกและขยายการเปิดสอนชั้นปศ.สูง วิชาเอกต่างๆ ต่อมาเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามสถาบันว่า “สถาบันราชภัฏยะลา” แทนวิทยาลัยครู จึงทำให้สถาบันฯสามารถเปิดสอนในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี ต่อมาในปีพุทธศักราช 2547 ได้มีประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 121 ตอนพิเศษ 23 ก. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 ทำให้สถาบันราชภัฏยะลามีนามใหม่ว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา (มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2555)

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาเปิดหลักสูตรการสอนรวม 54 สาขาวิชา จำแนกการสอนแต่ละสาขาวิชา ดังนี้ ระดับปริญญาตรี 46 สาขาวิชา ระดับประกาศนียบัตรหลังปริญญาตรี 2

สาขาวิชา และระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า 6 สาขาวิชา (มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, การบริการ การศึกษา, 2553) ดังตาราง ดังนี้

ตาราง 2 หลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ปีการศึกษา 2553

ลำดับที่	คณะ/หลักสูตร	สาขาวิชา	หลักสูตร/ระดับการศึกษา		
			ปริญญาตรี	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	ปริญญาโท
1. คณะครุศาสตร์					
1.1	ครุศาสตรบัณฑิต	สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา	√		
1.2	ครุศาสตรบัณฑิต	สาขาการศึกษาปฐมวัย	√		
1.3	ครุศาสตรบัณฑิต	สาขาจิตวิทยาและการแนะแนว	√		
1.4	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาการบริหารการศึกษา			√
1.5	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาการสอนอิสลามศึกษา			√
1.6	ประกาศนียบัตรบัณฑิต ทางการบริหารการศึกษา	การบริหารการศึกษา		√	
1.7	ประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพอครุ	สาขาวิชาชีพอครุ		√	
1.8	ศิลปศาสตรบัณฑิต	สาขาวิชาจิตวิทยา	√		

ตาราง 2 หลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ปีการศึกษา 2553 (ต่อ)

ลำดับที่	คณะ/หลักสูตร	สาขาวิชา	หลักสูตร/ระดับการศึกษา		
			ปริญญาตรี	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	ปริญญาโท
2. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์					
2.1	ครุศาสตรบัณฑิต	สาขาวิชาภาษาไทย	√		
2.2	ครุศาสตรบัณฑิต	สาขาภาษาอังกฤษ	√		
2.3	ครุศาสตรบัณฑิต	สาขาสังคมศึกษา	√		
2.4	รัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิต	สาขาการปกครองท้องถิ่น	√		
2.5	รัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิต	สาขารัฐประศาสนศาสตร์	√		
2.6	ศิลปศาสตรบัณฑิต	สาขาออกแบบนวัตกรรม ทัศนศิลป์	√		
2.7	ศิลปศาสตรบัณฑิต	สาขาการพัฒนารวมชน	√		
2.8	ศิลปศาสตรบัณฑิต	สาขาภาษาไทย	√		
2.9	ศิลปศาสตรบัณฑิต	สาขาภาษาจีน	√		
2.10	ศิลปศาสตรบัณฑิต	สาขาภาษามลายู	√		
2.11	ศิลปศาสตรบัณฑิต	สาขาภาษาอังกฤษ	√		
2.12	ศิลปศาสตรบัณฑิต	สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์	√		
2.13	ศิลปศาสตรบัณฑิต	สาขาศิลปกรรม	√		
2.14	ศิลปศาสตรบัณฑิต	ศิลปกรรม แขนงออกแบบนิเทศ ศิลป์	√		
2.15	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา			√

ตาราง 2 หลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ปีการศึกษา 2553 (ต่อ)

ลำดับที่	คณะ/หลักสูตร	สาขาวิชา	หลักสูตร/ระดับการศึกษา		
			ปริญญาตรี	ประกาศนียบัตร	ปริญญาโท
3. คณะวิทยาการจัดการ					
3.1	บริหารธุรกิจบัณฑิต	การจัดการ	√		
3.2	บริหารธุรกิจบัณฑิต	การจัดการทั่วไป	√		
3.3	บริหารธุรกิจบัณฑิต	การตลาด	√		
3.4	บริหารธุรกิจบัณฑิต	การบริหารธุรกิจ(วิชาการบัญชี)	√		
3.5	บริหารธุรกิจบัณฑิต	การบัญชี	√		
3.6	บริหารธุรกิจบัณฑิต	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	√		
3.7	บริหารธุรกิจบัณฑิต	นิเทศศาสตร์	√		
3.8	บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต	บริหารธุรกิจ			√
3.9	รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต	การเงิน และการคลัง	√		
3.10	ศิลปศาสตรบัณฑิต	นิเทศศาสตร์แขนงวิชาการ ประชาสัมพันธ์	√		
4. คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร					
4.1	ครุศาสตรบัณฑิต	สาขาวิชาคณิตศาสตร์	√		
4.2	ครุศาสตรบัณฑิต	สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา	√		
4.3	ครุศาสตรบัณฑิต	สาขาวิชาวิทยาศาสตร์	√		
4.4	ครุศาสตรบัณฑิต	วิทยาศาสตร์ทั่วไป	√		
4.5	วิทยาศาสตร์บัณฑิต	เกษตรศาสตร์	√		

ตาราง 2 หลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ปีการศึกษา 2553 (ต่อ)

ลำดับที่	คณะ/หลักสูตร	สาขาวิชา	หลักสูตร/ระดับการศึกษา		
			ปริญญาตรี	ประกาศนียบัตร	ปริญญาโท
4.6	วิทยาศาสตร์บัณฑิต	เคมี	✓		
4.8	วิทยาศาสตร์บัณฑิต	เทคโนโลยีการเกษตร	✓		
4.9	วิทยาศาสตร์บัณฑิต	เทคโนโลยีเมล็ดมีเดีย	✓		
4.10	วิทยาศาสตร์บัณฑิต	เทคโนโลยีสารสนเทศ	✓		
4.11	วิทยาศาสตร์บัณฑิต	จุลชีววิทยา	✓		
4.12	วิทยาศาสตร์บัณฑิต	ชีววิทยา	✓		
4.13	วิทยาศาสตร์บัณฑิต	ชีววิทยาประยุกต์	✓		
4.14	วิทยาศาสตร์บัณฑิต	ฟิสิกส์	✓		
4.15	วิทยาศาสตร์บัณฑิต	วิทยาการคอมพิวเตอร์	✓		
4.16	วิทยาศาสตร์บัณฑิต	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การอาหาร	✓		
4.17	วิทยาศาสตร์บัณฑิต	วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม	✓		
4.18	วิทยาศาสตร์บัณฑิต	วิทยาศาสตร์สุขภาพ	✓		
4.19	วิทยาศาสตร์บัณฑิต	สาธารณสุขชุมชน	✓		
4.20	วิทยาศาสตร์บัณฑิต	สุศึกษา	✓		
4.21	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต	สาธารณสุขศาสตร์			✓
4.22	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต	สิ่งแวดล้อมกับการพัฒนา			✓

ฐานข้อมูลออนไลน์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เป็นหน่วยงานที่สนับสนุนการเรียนการสอน การวิจัยให้กับอาจารย์ นักศึกษา และบุคลากรของมหาวิทยาลัย ปัจจุบันสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ตามโครงการพัฒนาเครือข่ายระบบห้องสมุดในประเทศไทย ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษามีจำนวน 16 ฐาน (มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ. 2553, ออนไลน์) ได้แก่

1. ThaiLIS Digital Collection of 96 Universities (TDC)
2. ACS Journal
3. ProQuest ABI Inform Complete
4. ProQuest Dissertations & Theses (PQDT)
5. ACM Digital Library
6. Web of Science
7. Springer Link
8. EBSCOhost
9. H.W Wilson Company
10. Academic Search Premier
11. Computers & Applied Sciences Complete
12. Education Research Complete
13. Emerald
14. Business Source Premier
15. 2Ebook
16. IEEE Xplore

รายละเอียดฐานข้อมูลออนไลน์ตามกลุ่มสาขาวิชาที่เปิดสอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เป็น 5 สาขาวิชาดังกล่าว มีดังนี้

ตาราง 3 ฐานข้อมูลออนไลน์แบ่งตามกลุ่มสาขาวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ชื่อฐานข้อมูลออนไลน์	ผู้ผลิต	ช่วงปีของเนื้อหา ที่ให้บริการ	ขอบเขตและเนื้อหา	รูปแบบเนื้อหา	การแสดงผล
1. สาขาวิชาครุศาสตร์					
Education Research Complete	EBSCO	สามารถใช้ข้อมูล ย้อนหลังได้ถึงปี ค.ศ.1985 - ปัจจุบัน	ภายใต้ชุดฐานข้อมูล EBSCO host เป็นฐานข้อมูล ที่ครอบคลุมการวิจัยทางการศึกษาและข้อมูลที่ เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกด้าน ทุกระดับชั้นตั้งแต่ ปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษา ตลอดจนการศึกษา พิเศษ เช่น พหุภาษา สุขศึกษา การวัดผลทาง การศึกษา มินงานวิจัยด้านหลักสูตรและการสอน รวมถึงการบริหารการศึกษา นโยบายด้าน การศึกษา ทุนและประเด็นทางสังคมที่เกี่ยวข้อง มี ดัชนีและบทคัดย่อบทความวารสารมากกว่า 1,840 รายการ และบทความวารสารฉบับเต็มมากกว่า 950 รายการ รวมทั้งฉบับเต็มของหนังสือและ เอกสารอิกราว 81 รายการ	รายการบรรณานุกรม สาระสังเขป	รูปแบบ HTML และเอกสารฉบับ เต็ม ในรูปแบบ PDF

ตาราง 3 ฐานข้อมูลออนไลน์แบ่งตามกลุ่มสาขาวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา (ต่อ)

ชื่อฐานข้อมูลออนไลน์	ผู้ผลิต	ช่วงปีของเนื้อหา ที่ให้บริการ	ขอบเขตและเนื้อหา	รูปแบบเนื้อหา	การแสดงผล
2. สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์					
Emerald Insight	Emerald Group Publishing Limited	ค.ศ.1994 – ปัจจุบัน	ครอบคลุมสาขาวิชาทางการจัดการ ได้แก่ การเงินและการบัญชี ระบบอัตโนมัติขั้น สูง กฎหมายและจริยธรรมทาง ธุรกิจ คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ เศรษฐศาสตร์ การศึกษา การผลิตและการบรรจุภัณฑ์ อิเล็กทรอนิกส์ บริษัทและนวัตกรรม การดูแล สุขภาพ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ อุตสาหกรรมจัดการ การจัดการคุณภาพ การตลาด วัสดุศาสตร์และวิศวกรรม การปฏิบัติ และการจัดการขนส่งสินค้า การจัดการองค์กร การจัดการและประเมินผล	มีดรรชนี หรือ สาระสังเขปบทความ วารสาร และเอกสาร ฉบับเต็มบทความ วารสาร (Full text) จำนวน 175 ชื่อ	แสดงผลเอกสาร ฉบับเต็มในรูปแบบ HTML หรือ PDF file

ตาราง 3 ฐานข้อมูลออนไลน์แบ่งตามกลุ่มสาขาวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา (ต่อ)

ชื่อฐานข้อมูลออนไลน์	ผู้ผลิต	ช่วงปีของเนื้อหา ที่ให้บริการ	ขอบเขตและเนื้อหา	รูปแบบเนื้อหา	การแสดงผล
3. สาขาวิทยาการจัดการ					
Business Source Premier	บริษัท EBSCO Publishing	ค.ศ. 1922 – ปัจจุบัน	ครอบคลุมด้านธุรกิจ การบริการ การจัดการ บัญชี การเงิน การคลัง มากกว่า 8,350 ชื่อ และ ให้บริการเอกสารฉบับเต็มจากวารสารประเภท Peer Review มากกว่า 1,100 ชื่อ เช่น Harvard Business Review, Accounting Review เป็นต้น	ให้ข้อมูลบรรณานุกรม สาระสังเขป และ เอกสารฉบับเต็ม	แสดงผลเอกสาร ฉบับเต็มในรูปแบบ PDF
Regional Business New	บริษัท EBSCO Publishing	ค.ศ. 1922- ปัจจุบัน	ครอบคลุมสาขาบริหารธุรกิจจากหนังสือพิมพ์ วารสาร และสำนักข่าวกว่า 75 ชื่อที่ตีพิมพ์และ เผยแพร่ในสหรัฐอเมริกา	ให้ข้อมูลบรรณานุกรม สาระสังเขป และ เอกสารฉบับเต็ม	แสดงผลเอกสาร ฉบับเต็มในรูปแบบ PDF

ตาราง 3 ฐานข้อมูลออนไลน์แบ่งตามกลุ่มสาขาวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา (ต่อ)

ชื่อฐานข้อมูลออนไลน์	ผู้ผลิต	ช่วงปีของเนื้อหา ที่ให้บริการ	ขอบเขตและเนื้อหา	รูปแบบเนื้อหา	การแสดงผล
4. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร					
ACM Digital Library	Association for Computing Machinery	ให้บริการในปี ค.ศ. 1985- ปัจจุบัน	ครอบคลุมสาขาวิชาคอมพิวเตอร์อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง	ให้ข้อมูลบรรณานุกรม สาระสังเขป และ เอกสารฉบับเต็มกว่า 325 ชื่อจากวารสาร นิตยสาร รายงาน ความก้าวหน้า เอกสาร การประชุมและ ข่าวสาร	แสดงผลในรูปแบบ PDF
ACS Publication	American Chemical Society	ให้ข้อมูลย้อนหลังตั้งแต่ ปี ค.ศ 2001- ปัจจุบัน (4ปีย้อนหลังปัจจุบัน)	ครอบคลุมสาขาเคมี เทคโนโลยีเคมี เกษษ และ สาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง จำนวน 24 ชื่อ	ให้ข้อมูลบรรณานุกรม และเอกสารฉบับเต็ม	แสดงผลในรูปแบบ PDF หรือ HTML

ตาราง 3 ฐานข้อมูลออนไลน์แบ่งตามกลุ่มสาขาวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา (ต่อ)

ชื่อฐานข้อมูลออนไลน์	ผู้ผลิต	ช่วงปีของเนื้อหา ที่ให้บริการ	ขอบเขตและเนื้อหา	รูปแบบเนื้อหา	การแสดงผล
4. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการเกษตร					
Computers & Applied Sciences Complete	บริษัท EBSCO Publishing	ค.ศ. 1965 – ปัจจุบัน	ครอบคลุมสาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์	มีดรรชนี หรือ สารระสังเขปบทความวารสาร ไม่น้อยกว่า 2,000 ชื่อ และเอกสารฉบับเต็มบทความวารสาร (Full text) ของวารสาร ไม่น้อยกว่า 950 ชื่อ	แสดงผลในรูปแบบ PDF หรือ HTML

ตาราง 3 ฐานข้อมูลออนไลน์แบ่งตามกลุ่มสาขาวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา (ต่อ)

ชื่อฐานข้อมูลออนไลน์	ผู้ผลิต	ช่วงปีของเนื้อหา ที่ให้บริการ	ขอบเขตและเนื้อหา	รูปแบบเนื้อหา	การแสดงผล
5.ฐานข้อมูลสหสาขาวิชา					
H.W Wilson	H.W.Wilson Company	ดรรชนี อย่างน้อยตั้งแต่ปี ค.ศ. 1981 – ปัจจุบัน สารระสังเขป อย่างน้อยตั้งแต่ ปีค.ศ. 1984 – ปัจจุบัน	ครอบคลุมทุกสาขาวิชา ได้แก่ Applied Science, Art, Biological & Agricultural , Business, Education, General Science, Humanities, Legal, Library Literature and Information Science และ Social	มีดรรชนี หรือ สารระสังเขปบทความ วารสาร และเอกสาร ฉบับเต็มบทความ	แสดงผลในรูปแบบ PDF File หรือ Text html
Web of Science	Thomson Reuters	ค.ศ. 2001 – ปัจจุบัน	ครอบคลุมสาขาวิชาหลัก คือ วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์	เป็นชุดฐานข้อมูล บรรณานุกรมและ สารระสังเขป ไม่น้อย กว่า 9,700 ชื่อ	แสดงผลในรูปแบบ Text html

ตาราง 3 ฐานข้อมูลออนไลน์แบ่งตามกลุ่มสาขาวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา (ต่อ)

ชื่อฐานข้อมูลออนไลน์	ผู้ผลิต	ช่วงปีของเนื้อหา ที่ให้บริการ	ขอบเขตและเนื้อหา	รูปแบบเนื้อหา	การแสดงผล
5.ฐานข้อมูลสหสาขาวิชา (ต่อ)					
Springer Link – Journal	Springer. Part of Springer Science Business Media	ค.ศ. 1997 – ปัจจุบัน	ครอบคลุมสาขาวิชา Medicine, Biomedical and Life Sciences, Business and Economics, Chemistry and Materials Science, Computer Science, Earth and Environmental Science, Engineering, Humanities, Social Sciences and Law,	มีบทความฉบับเต็ม (Full Text) ของวารสารไม่น้อยกว่า 1,700 ชื่อเรื่อง	แสดงผลเอกสารฉบับเต็มในรูปแบบ PDF File หรือ Text html
Academic Search Premier	EBSCO Industries, Inc.	ค.ศ.1975 – ปัจจุบัน	ครอบคลุมสหสาขาวิชา ได้แก่ ศึกษาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศิลปศาสตร์ จิตวิทยา ศาสนา นิติศาสตร์ บริหารธุรกิจ วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์สุขภาพ	มีดรรชนีหรือสารบัญชืบทความไม่น้อยกว่า 8,500 ชื่อ และเอกสารฉบับเต็มไม่น้อยกว่า 4,600	แสดงผลเอกสารฉบับเต็มในรูปแบบ HTML หรือ PDF file

ตาราง 3 ฐานข้อมูลออนไลน์แบ่งตามกลุ่มสาขาวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา (ต่อ)

ชื่อฐานข้อมูลออนไลน์	ผู้ผลิต	ช่วงปีของเนื้อหา ที่ให้บริการ	ขอบเขตและเนื้อหา	รูปแบบเนื้อหา	การแสดงผล
5.ฐานข้อมูลสหสาขาวิชา (ต่อ)					
Pro Quest Dissertations & Theses	Pro Quest LLC.	บรรณานุกรมวิทยานิพนธ์ ของสหรัฐอเมริกา ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1861 ถึงปัจจุบัน สารระสังเขปวิทยานิพนธ์ ปริญญาเอก (Dissertation) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980 ถึงปัจจุบัน สารระสังเขปวิทยานิพนธ์ ปริญญาโท ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1988 ถึงปัจจุบัน	ครอบคลุมสารระสังเขปวิทยานิพนธ์ปริญญา เอกและปริญญาโทของสหรัฐอเมริกา	มีสารระสังเขป วิทยานิพนธ์ไม่น้อย กว่า 2.4 ล้านรายการ มี Preview ของ วิทยานิพนธ์ปริญญา เอกและปริญญา โท ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1997 ถึงปัจจุบัน รายการละ ไม่น้อยกว่า 24 หน้า	สารระสังเขป แสดงผลใน รูป Text html Preview แสดงผลในรูป PDF File

ตาราง 4 ฐานข้อมูลออนไลน์แบ่งตามกลุ่มสาขาวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา (ต่อ)

ชื่อฐานข้อมูลออนไลน์	ผู้ผลิต	ช่วงปีของเนื้อหา ที่ให้บริการ	ขอบเขตและเนื้อหา	รูปแบบเนื้อหา	การแสดงผล
5.ฐานข้อมูลสหสาขาวิชา (ต่อ)					
Thai Digital Collection (TDC)	(โครงการ พัฒนาเครือข่าย ห้องสมุด มหาวิทยาลัย ไทย (ThaiLIS))	--	เป็นฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ งานวิจัยของ สถาบันอุดมศึกษา ในประเทศไทย ครอบคลุมทุกสาขาวิชา อาทิเช่น วิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ตลอดจนให้บริการ เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ระหว่างห้องสมุด มหาวิทยาลัย/สถาบันกว่า 70 แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา	แสดงเอกสารฉบับเต็ม (Full Text)พร้อมภาพ ปัจจุบันมีการจัดเก็บ ข้อมูล ในระบบจัดเก็บ เอกสารในรูปแบบ อิเล็กทรอนิกส์จำนวน กว่า 50,000 รายการ	แสดงผลในรูปแบบ PDF File

การบริการฐานข้อมูลออนไลน์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาเป็น
หน่วยงานหนึ่งที่ทำให้บริการครอบคลุมความต้องการสารสนเทศของผู้ใช้บริการมากที่สุดได้แก่

1. บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า
2. บริการสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง
3. บริการสารสนเทศพิเศษ American Corner
4. บริการสืบค้นสารสนเทศจากคอมพิวเตอร์
5. บริการอินเทอร์เน็ต
6. บริการโสตทัศนวัสดุ
7. บริการอิเล็กทรอนิกส์
8. บริการฐานข้อมูลออนไลน์

บริการฐานข้อมูลออนไลน์ เป็นบริการของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยี
สารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาจัดให้บริการ ผู้ใช้สามารถสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ต่างจาก
เว็บไซต์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ www.aritc.ac.th มีการเชื่อมต่อผ่าน
ระบบเครือข่ายของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาและเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผู้ใช้สามารถค้นคืน
ฐานข้อมูลได้ด้วยตนเองหรือติดต่อขอใช้บริการผ่านทางบรรณารักษ์ที่ฝ่ายบริการตอบคำถามและ
ช่วยการค้นคว้า

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศจัดให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์
ให้กับผู้ใช้บริการ ดังนี้

1. ผู้ใช้บริการภายใน ได้แก่ อาจารย์ นักศึกษาและบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัย
ราชภัฏยะลาทั้งหมดสามารถเข้าใช้ฐานข้อมูลได้ทุกฐานข้อมูลที่ให้บริการบนเครือข่ายมหาวิทยาลัย
ราชภัฏยะลา โดยมีรูปแบบการเข้าใช้ดังนี้

- 1.1 การเข้าใช้ภายในสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยผู้ใช้
สามารถสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากเครื่องคอมพิวเตอร์ที่สำนักจัดไว้ให้โดยเฉพาะ ชั้น 2 โดยมี
บรรณารักษ์คอยให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำในการสืบค้น การใช้ การบันทึกและพิมพ์ผล
ข้อมูลแก่ผู้ใช้บริการ

1.2 การเข้าใช้บริการภายในตามจุดบริการอินเทอร์เน็ตไร้สาย (Wireless Access Point) ผู้ใช้บริการสามารถสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพาโน้ตบุ๊กของผู้ใช้บริการเอง โดยผ่านเว็บไซต์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ

1.3 การใช้บริการจากภายนอกห้องสมุด โดยผู้ใช้บริการสามารถสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากเครื่องคอมพิวเตอร์ได้จากภาควิชา คณะ หน่วยงานต่างๆ ภายในสถาบันได้ โดยผ่านเครือข่ายของมหาวิทยาลัย

2. ผู้ใช้บริการภายนอก สามารถติดต่อเคาน์เตอร์บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าโดยการบริการสืบค้นบันทึกและพิมพ์ผลข้อมูลแก่ผู้ให้บริการภายนอกโดยผู้ใช้อัตราแบบฟอร์มพร้อมระบุหัวข้อที่ต้องการสืบค้น และวัตถุประสงค์ในการใช้โดยเสียค่าบริการตามอัตราที่สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศได้กำหนดไว้

วิธีการใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์

คณาจารย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา สามารถสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์โดยผ่านระบบเครือข่ายของมหาวิทยาลัยได้ตลอดเวลา โดยผ่านหน้าโฮมเพจของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาที่ <http://aric.yru.ac.th> และเลือกใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ซึ่งทางสำนักวิทยบริการได้ทำการเชื่อมโยงฐานข้อมูลออนไลน์ที่มีให้บริการในสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลามาให้บริการ ดังภาพประกอบ 3



ภาพประกอบ 3 หน้าโฮมเพจแสดงรายการฐานข้อมูลออนไลน์

**สถิติการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา**

ผู้วิจัยได้รวบรวมสถิติการเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาผ่านระบบออนไลน์ของสำนักงานบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษาซึ่งเป็นโครงการเครือข่ายสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา (Inter University Network) หรือที่เรียกว่า เครือข่าย “UniNet” สถิติการเข้าใช้บริการฐานข้อมูลออนไลน์แต่ละฐานข้อมูลของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ดังตารางดังนี้

Prince of Songkla University
Pattani Campus

ตาราง 4 ข้อมูลสถิติการเข้าใช้งานฐานข้อมูลออนไลน์ประจำปีงบประมาณ 2553 ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

เดือน	ABI	ACM DL	PQDT	Springer	WOS	ASE	ERC	
ต.ค. 2552	123	3	41	147	0	0	0	
พ.ย. 2552	420	7	158	64	3	0	0	
ธ.ค. 2552	438	11	146	60	4	0	0	
ม.ค. 2553	360	15	121	43	54	43	12	
ก.พ. 2553	699	3	233	92	8	21	6	
มี.ค. 2553	117	4	41	42	2	10	4	
เม.ย. 2553	45	0	15	47	28	9	0	
พ.ค. 2553	9	4	3	31	9	1	7	
มิ.ย. 2553	228	1	81	1158	14	45	6	
ก.ค. 2553	219	64	73	145	13	11	53	
ส.ค. 2553	21	6	7	15	5	19	1	
ก.ย. 2553	228	233	80	0	32	42	8	
รวม	2,907	351	999	1,844	172	201	97	6,571

ที่มา : UniNet สำนักงานบริการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา (2557,ออนไลน์) http://www.uni.net.th/UniNet/reportDB/statistic_using_rfdb.php

ตาราง 5 ข้อมูลสถิติการเข้าใช้งานฐานข้อมูลออนไลน์ประจำปีงบประมาณ 2554 ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

เดือน	ABI	ACM DL	PQDT	Springer	WOS	ACS	ACADEMIC	CASC	Emerald	ERC	SD	
ต.ค. 2553	48	7	16	104	38	0	68	0	0	10	0	
พ.ย. 2553	555	11	185	57	5	0	18	0	0	7	0	
ธ.ค. 2553	180	21	60	110	2	0	0	0	0	0	0	
ม.ค. 2554	294	111	98	45	61	2	2	1	0	4	95	
ก.พ. 2554	135	22	42	119	56	32	32	2	0	4	151	
มี.ค. 2554	69	6	29	52	4	5	5	59	0	62	242	
เม.ย. 2554	18	4	3	10	0	3	3	0	0	0	314	
พ.ค. 2554	24	5	8	7	0	64	64	0	0	0	535	
มิ.ย. 2554	63	7	27	573	4	150	150	1	2	22	129	
ก.ค. 2554	128	48	38	257	11	5	5	2	2	0	306	
ส.ค. 2554	143	15	115	59	7	0	0	22	8	9	387	
ก.ย. 2554	60	169	48	113	12	2	2	24	8	4	843	
รวม	1,717	426	669	1,506	212	263	342	111	20	122	3,002	8,390

ที่มา : UniNet สำนักงานบริการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา (2557,ออนไลน์) http://www.uni.net.th/UniNet/reportDB/statistic_using_rfdb.php

ตาราง 6 ข้อมูลสถิติการเข้าใช้งานฐานข้อมูลออนไลน์ประจำปีงบประมาณ 2555 ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

เดือน	ABI	ACM DL	PQDT	Springer	WOS	ACS	ASP	CASC	ERC	Wilson	Emerald	SD	
ต.ค. 2554	30	3	10	14	6	0	17	6	6	0	0	174	
พ.ย. 2554	46	0	33	120	3	12	25	14	10	0	2	1,400	
ธ.ค. 2554	9	66	28	36	115	2	94	65	67	0	14	904	
ม.ค. 2555	63	3	165	46	11	8	15	9	12	142	11	648	
ก.พ. 2555	57	9	101	20	141	0	7	16	2	56	7	479	
มี.ค. 2555	51	0	127	81	50	0	66	49	50	635	15	738	
เม.ย. 2555	84	63	204	0	4	0	55	38	40	467	3	120	
พ.ค. 2555	12	12	28	23	0	1	6	0	19	5	0	217	
มิ.ย. 2555	6	100	32	102	7	8	75	74	81	892	1	1892	
ก.ค. 2555	57	45	183	29	0	7	140	140	145	1,677	17	1,163	
ส.ค. 2555	150	8	375	17	0	1	29	24	39	288	16	205	
ก.ย. 2555	26	11	956	56	7	5	210	43	156	506	6	2,674	
รวม	591	320	2,242	544	344	44	739	478	627	4,668	92	10,614	21,303

ที่มา : UniNet สำนักงานบริการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา (2557,ออนไลน์) http://www.uni.net.th/UniNet/reportDB/statistic_using_rfdb.php

ตาราง 7 ข้อมูลสถิติการเข้าใช้งานฐานข้อมูลออนไลน์ประจำปีงบประมาณ 2556 ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

เดือน	ABI	ACM DL	PQDT	Springer	WOS	ACS	ASC	CASL	EDC	Wilson	Emerald	SD	
ต.ค. 2555	0	0	0	5	0	1	26	26	27	323	0	573	
พ.ย. 2555	0	0	0	31	0	2	46	38	78	453	4	2,801	
ธ.ค. 2555	0	0	141	21	0	1	43	25	29	304	1	1,046	
ม.ค. 2556	66	2	217	34	5	3	18	8	72	84	6	767	
ก.พ. 2556	135	3	353	16	0	4	164	116	287	1361	2	365	
มี.ค. 2556	15	2	21	13	0	0	82	75	75	906	11	138	
เม.ย. 2556	6	0	623	12	0	0	0	48	43	520	30	290	
พ.ค. 2556	9	4	441	4	3	1	16	56	83	644	17	280	
มิ.ย. 2556	237	0	32	63	69	4	11	25	28	270	18	761	
ก.ค. 2556	348	38	56	152	130	6	50	25	30	211	3	1,790	
ส.ค. 2556	348	45	541	25	11	3	103	21	16	162	19	999	
ก.ย. 2556	207	4	287	67	10	3	89	40	39	352	20	1,635	
รวม	2,907	130	1,051	443	230	28	649	503	807	5,590	131	11,445	24,856

ที่มา : UniNet สำนักงานบริการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา (2557,ออนไลน์) http://www.uni.net.th/UniNet/reportDB/statistic_using_rfdb.php

ตาราง 8 ข้อมูลสถิติการเข้าใช้งานฐานข้อมูลออนไลน์ประจำปีงบประมาณ 2557 ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

เดือน	ABI	ACM DL	PQDT	Springer	WOS	ACS	ASC	CASC	ERC	Wilson	Emerald	SD	
ต.ค. 2556	30	0	112	27	3	0	14	8	12	107	4	633	
พ.ย. 2556	880	2	381	35	0	0	6	5	5	60	3	1,442	
ธ.ค. 2556	414	8	119	68	43	3	26	16	19	214	11	1,732	
ม.ค. 2557	590	14	190	166	63	5	16	16	33	211	5	530	
ก.พ. 2557	252	5	276	22	2	9	14	10	17	122	16	152	
มี.ค. 2557	128	5	84	44	0	4	4	5	5	48	5	621	
เม.ย. 2557	0	11	42	31	1	1	12	10	8	102	14	602	
พ.ค. 2557	123	2	56	55	0	0	1	0	2	3	0	167	
มิ.ย. 2557	21	0	9	75	4	5	9	5	5	60	2	557	
ก.ค. 2557	51	2	58	34	0	6	1	1	1	12	5	1,391	
ส.ค. 2557	99	23	133	27	0	7	15	14	15	167	2	718	
ก.ย. 2557	438	146	735	36	3	13	21	20	18	217	1	2,630	
รวม	3,026	52	2,195	620	119	47	139	110	140	1,323	68	11,175	11,980

ที่มา : UniNet สำนักงานบริการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา (2557,ออนไลน์) http://www.uni.net.th/UniNet/reportDB/statistic_using_rfdb.php

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ให้กับผู้ใช้ในรูปแบบต่างๆอย่างต่อเนื่อง เช่น

1. การประชาสัมพันธ์ ในช่วงที่มีการปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่
2. เชิญชวนอาจารย์ นักศึกษา บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมรับการฝึกอบรมการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์โดยจัดให้เข้ารับการอบรมโดยประชาสัมพันธ์ผ่านทางเว็บไซต์
3. จัดนิทรรศการการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์เนื่องในวันราชภัฏยะลาประจำปี
4. จัดทำคู่มือแนะนำการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ต่างๆมีทั้งรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์บริการบนเว็บไซต์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศและเอกสารแผ่นพับเพื่อให้ผู้ใช้บริการ ศึกษาและสืบค้นฐานข้อมูลด้วยตนเองได้ (บุญชนันท์ จันทร์สุวรรณ. ผู้อำนวยการศูนย์บรรณสารสนเทศ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา . สัมภาษณ์, 2555.)

ในอนาคตสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้มีการวางแผนเป้าหมายในการดำเนินการให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น เพื่อสนองตอบความต้องการของผู้ใช้และให้บริการฐานข้อมูลออนไลน์ที่มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จารุวรรณ กันหาโนน (2557) ศึกษาเรื่องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ผลการศึกษาพบว่า อาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ส่วนใหญ่ใช้แหล่งสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากเว็บไซต์ของหอสมุดกลาง สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ส่วนสถานที่พบว่าอาจารย์ และนักศึกษาส่วนใหญ่ใช้แหล่งสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากหอสมุดกลาง สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี วัตถุประสงค์การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของอาจารย์ พบว่าเพื่อการทำวิจัย ส่วนนักศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ใช้ทำเอกสาร

และรายงาน จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการต่างกัน รวมทั้ง นักศึกษาในระดับการศึกษาและกลุ่มวิชาต่างกัน มีการใช้และปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ตลอดจนกลุ่มอาจารย์และกลุ่มนักศึกษา มีระดับ การใช้และปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รสสุคนธ์ ไตรรงค์ (2555) ศึกษาเรื่องการใช้และความต้องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอก สังกัดคณะครุศาสตร์ และมีการใช้ฐานข้อมูลมากที่สุดคือ ฐานข้อมูล ProQuest Digital Dissertations รองลงมาคือ ฐานข้อมูล Academic Search Premier และ ฐานข้อมูล H.W. Wilson มีวัตถุประสงค์ในการใช้เพื่อทำวิทยานิพนธ์ คุชฎินิพนธ์และภาคนิพนธ์ และเรียนรู้การใช้งานด้วยตนเองและต้องการผลการสืบค้นในรูปแบบเอกสารฉบับเต็มและดาวน์โหลด ข้อมูลและบันทึกข้อมูลเก็บไว้อ่านภายหลัง ปัญหาการใช้ พบว่า ผู้ใช้และผู้ให้บริการขาดทักษะด้านภาษาอังกฤษ เนื่องจากฐานข้อมูลส่วนใหญ่ใช้เป็นภาษาอังกฤษ จำนวนฐานข้อมูลที่ให้บริการมีจำนวนไม่เพียงพอ และเครือข่ายมีความล่าช้าในการดาวน์โหลดเอกสารฉบับเต็ม แนวทางแก้ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ควรจัดให้มีการอบรมและจัดทำคู่มือการใช้งาน ฐานข้อมูลออนไลน์อย่างละเอียด ตลอดจนทำการประชาสัมพันธ์และควรเพิ่มฐานข้อมูลให้ครอบคลุมการเรียนการสอนทุกสาขาวิชา

มาลี อิศรานนท์ (2551) ศึกษาเรื่องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในสำนักหอสมุดกลางของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์เพื่อประกอบการเรียนหรือการทำวิทยานิพนธ์ โดยการสืบค้นด้วยตนเอง ช่วงเวลาที่ใช้คือ 16.30-21.00 น. ความถี่ในการไม่แน่นอน เวลาโดยเฉลี่ยแต่ละครั้ง 1-2 ชั่วโมง สืบค้นโดยผ่านโฮมเพจของสำนักหอสมุดกลาง ใช้ชื่อเรื่องเป็นคำค้น ลักษณะที่ต้องการสืบค้นเป็นเอกสารฉบับเต็ม (Full text) การอ่านผลการสืบค้นอ่านจากหน้าจอคอมพิวเตอร์ ปัญหาและอุปสรรคในการใช้พบว่า ความเมื่อยล้าและปวดตาในการดูบทความบนหน้าจอคอมพิวเตอร์

รุ่งอรุณ สิงคลีประภา (2550) ศึกษาเรื่องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผลการศึกษาพบว่า วัตถุประสงค์ที่อาจารย์ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ พบว่า เพื่อติดตามความรู้ใหม่ เป็นความก้าวหน้าในสาขาวิชาตนเอง และนักศึกษาใช้เพื่อทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์ เหตุผลที่อาจารย์และ

นักศึกษาไม่ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ชอบอ่านบทความบนกระดาษมากกว่าจอคอมพิวเตอร์ ไม่ทราบวิธีการใช้ให้เข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ และไม่สะดวกใช้คอมพิวเตอร์หรืออินเทอร์เน็ต วิธีการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์ คือ อ่านบทความฉบับเต็มในสาขาวิชาที่สนใจ มีวิธีการค้นหาโดยการเรียนรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์ค้นหาบนอินเทอร์เน็ต ทราบแหล่งให้บริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์จากการประชาสัมพันธ์บนโซเชียลมีเดีย เอกสารของห้องสมุดคณะ สถาบัน วิทยาลัยใช้โปรแกรมค้นหาเป็นช่องทางในการเข้าถึงแหล่งวารสารอิเล็กทรอนิกส์ และนักศึกษามีวิธีการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ คือ อ่านบทความหน้าจอคอมพิวเตอร์และเลือกพิมพ์ผลที่ต้องการเลือกอ่านเฉพาะบทความฉบับเต็มวารสารในสาขาวิชาที่สนใจ ส่วนวิธีการค้นหาและการเรียนรู้ถึงแหล่งวารสารเหมือนกับอาจารย์ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์ คือ เข้าถึงบทความได้จากที่ทำงานหรือบ้าน ส่วนนักศึกษาเห็นว่าประหยัดกว่าการใช้วารสารฉบับพิมพ์ ทั้งอาจารย์และนักศึกษามีปัญหาการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์เหมือนกันคือ การใช้ขึ้นอยู่กับคอมพิวเตอร์และเครือข่าย และการเข้าถึงฐานข้อมูลมีข้อจำกัด

วิรัชญา หงส์กาญจนกุล (2551) ศึกษาเรื่องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ Science Direct มีวัตถุประสงค์คือเพื่อการทำวิจัย ส่วนใหญ่เรียนรู้การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ด้วยตนเอง มีวิธีการเข้าถึงโดยสืบค้นผ่านเว็บไซต์หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยขอนแก่น ใช้วิธีดาวน์โหลดวารสารอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเก็บไว้อ่านในภายหลัง ใช้ข้อมูลในรูปแบบบทความวารสารฉบับเต็ม อาจารย์ส่วนใหญ่สืบค้นจากที่ทำงาน ภาควิชาหรือคณะ และใช้เวลามากกว่า 1 ชั่วโมงในการสืบค้นวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ปัญหาในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ พบว่า ด้านเนื้อหาอาจารย์ส่วนใหญ่ไม่สามารถสืบค้นเนื้อหาบทความฉบับเต็ม ด้านการเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ พบว่าส่วนใหญ่ประสบปัญหาปวดและเมื่อยกล้ามเนื้อในการอ่านบทความวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ด้านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ พบว่ามีความล่าช้าของระบบเครือข่าย ความต้องการของอาจารย์ในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการให้จัดหาวารสารอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มมากขึ้น ปรับปรุงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีประสิทธิภาพ และควรประชาสัมพันธ์การให้บริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มมากขึ้น

ประทุมรัตน์ รัตน์น้อย (2549) ศึกษาเรื่องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาและอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อทำรายงาน การบ้าน มีความถี่ในการใช้ที่ไม่แน่นอน ช่วงเวลาในการใช้

ระหว่าง 12.01-16.00 น. ระยะเวลาในการใช้คือ 1-2 ชั่วโมงต่อครั้ง ส่วนใหญ่ใช้หอสมุดจอห์น เอฟ เคนเนดี โดยการสืบค้นและเรียนรู้ด้วยตนเอง รูปแบบของสารสนเทศจากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่นำมาใช้คือ บทคัดย่อ ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้มากที่สุดคือ Educational Resources Information Center (ERIC) และวารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ใช้วิธีการอ่านจากหน้าจอทันที และรับรู้บริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์โดยผ่านเว็บไซต์ของหอสมุด สำหรับอาจารย์ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อการทำวิจัย มีความถนัดในการใช้ที่ไม่แน่นอน ช่วงเวลาในการใช้ระหว่าง 16.01-20.00 น. ระยะเวลาในการใช้คือ 1-2 ชั่วโมงต่อครั้ง ส่วนใหญ่ใช้สถานที่ที่ทำงาน ภาควิชา คณะ โดยการสืบค้นและเรียนรู้ด้วยตนเอง รูปแบบที่นำมาใช้คือบทคัดย่อ ฐานข้อมูลออนไลน์ Science Direct มากที่สุดและวารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มีวิธีการจากหน้าจอทันที และรับรู้บริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์โดยผ่านเว็บไซต์ของหอสมุดและการแจ้งผ่าน e-mail ของมหาวิทยาลัย

นัตดาวิ ชาญอนงค์สุข (2548) ศึกษาเรื่องปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า คณาจารย์ส่วนใหญ่เลือกใช้ฐานข้อมูลออนไลน์เพราะฐานข้อมูลออนไลน์สามารถค้นคืนตลอดเวลาและสถานที่ที่มีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และมีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบการสอน ส่วนใหญ่ค้นคืนฐานข้อมูลออนไลน์ด้วยตนเอง ฐานข้อมูลออนไลน์ที่คณาจารย์ใช้มากที่สุดคือ Springer Link รูปแบบผลการค้นคืนที่คณาจารย์เลือกใช้มากที่สุดคือ รายการบรรณานุกรม สารสังเขปและเอกสารฉบับเต็ม คณาจารย์ส่วนใหญ่ทราบจากการให้บริการเอกสารเผยแพร่ของสำนักหอสมุด ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์พบว่า ปัญหาด้านผู้ใช้บริการที่คณาจารย์พบมากที่สุดคือไม่สามารถติดตามเอกสารฉบับเต็มที่ค้นคืนได้ ปัญหาด้านผู้ใช้บริการที่พบมากที่สุดคือผู้ใช้บริการแนะนำการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ไม่ชัดเจน ปัญหาด้านฐานข้อมูลออนไลน์ที่พบมากที่สุดคือฐานข้อมูลออนไลน์แต่ละฐานมีวิธีค้นคืนแตกต่างกันทำให้เกิดความสับสน ปัญหาด้านระบบเครือข่ายที่พบมากที่สุดคือระบบเครือข่ายเกิดความขัดข้องบ่อย ด้านแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์พบว่าแนวทางการแก้ปัญหาคือการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในด้านผู้ใช้บริการที่คณาจารย์เห็นด้วยมากที่สุด คือการจัดทำคู่มือการค้นคืนฐานข้อมูลออนไลน์ทุกประเภทโดยมีการปรับปรุงแก้ไขอย่างสม่ำเสมอ แนวทางการแก้ปัญหาคือการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในด้านผู้ใช้บริการคือการจัดบริการรับคำค้นและส่งผลการค้นทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ แนวทางการแก้ปัญหาคือการใช้ฐานข้อมูลด้านฐานข้อมูลออนไลน์ คือ การจัดหาฐานข้อมูลที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอน ส่วนแนวทางการ

แก้ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลด้านระบบเครือข่ายคือการตรวจสอบการทำงานของระบบเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ

มะลิวรรณ สุวรรณพฤษ (2546) ศึกษาเรื่องสภาพการใช้และความต้องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการสอน สถานที่ใช้ส่วนใหญ่ใช้ที่ทำงาน ระยะเวลาในการใช้มากที่สุดประมาณ 1 ชั่วโมง ช่วงเวลาที่ใช้บ่อยที่สุด คือ ช่วงเวลา 16.01 น. ถึง 24.00 น. (ไม่จำกัดสถานที่) อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบเว็บไซต์ ได้รับคำแนะนำวิธีการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์จากเพื่อนร่วมวิชาชีพ ได้รับวารสารอิเล็กทรอนิกส์จากแหล่งบริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ภายนอก ซึ่งเป็นแหล่งบริการฟรีหรืออาจารย์บอกรับเป็นสมาชิกวารสารอิเล็กทรอนิกส์เองมากที่สุด ส่วนใหญ่ใช้วิธีอ่านบทความวารสารอิเล็กทรอนิกส์จากหน้าจอคอมพิวเตอร์ทันที ปัญหาในการใช้ พบว่า ระบบเครือข่ายเข้าใช้อินเทอร์เน็ตช้า ความต้องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์พบว่า อาจารย์ต้องการใช้เพื่อติดตามความก้าวหน้า ความเคลื่อนไหวโดยทั่วไปเกี่ยวกับการสอน และเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในสาขาวิชาที่สอนตลอดจนสาขาที่เกี่ยวข้อง ต้องการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบข้อมูลออนไลน์ ต้องการความสะดวกรวดเร็วในการค้นหาข้อมูล ต้องการเพิ่ม Use License ของวารสาร และต้องการใช้ในรูปแบบฉบับเต็ม (Full Text) ข้อเสนอแนะจากการศึกษาค้นคว้าพบว่า ห้องสมุดควรมีการประชาสัมพันธ์แหล่งวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ควรจัดอบรมการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบต่างๆ ให้กับผู้ใช้ ควรปรับปรุงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีความรวดเร็วในการเปิดอ่านและ Download วารสารอิเล็กทรอนิกส์

เกษรา บุญपाल (2545) ศึกษาเรื่องการใช้ฐานข้อมูล IEEE ของนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อทำรายงานประกอบการศึกษารองลงมาเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ส่วนใหญ่ใช้เดือนละ 1 ครั้ง เข้าถึงฐานข้อมูลโดยใช้ยูอาร์แอลของสำนักหอสมุดกลาง และเข้าถึงเนื้อหาของฐานข้อมูลโดยการแนะนำจากเพื่อน ความพึงพอใจในการใช้ฐานข้อมูล พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจด้านขอบเขตและเนื้อหาในฐานข้อมูลเพราะมีความน่าเชื่อถือและครอบคลุมในสาขาวิชาที่ต้องการ ด้านการสืบค้น ง่าย สะดวก รวดเร็วในการสืบค้น มีความทันสมัย ความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับ และข้อมูลมีเนื้อหาเต็มรูป ปัญหาในการใช้ฐานข้อมูล IEEE พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ทราบขอบเขตของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ไม่มีคู่มือช่วยการสืบค้นฐานข้อมูล ด้านการให้บริการพบว่าจำนวนคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นมีไม่เพียงพอ

ทรงวุฒิ ตรังวัฒนา (2543) ศึกษาเรื่องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของคณาจารย์สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการศึกษา พบว่า คณาจารย์ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์มากกว่ากลุ่มอื่น ส่วนใหญ่ได้รับคำแนะนำจากเพื่อนร่วมวิชาชีพ ใช้บริการภายนอกจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์เพื่อการวิจัย ใช้ 1-3 ครั้งต่อสัปดาห์ ร่วมกับวารสารสิ่งพิมพ์ โดยต้องการบทความฉบับเต็มและใช้ในรูปแบบ PDF ส่วนใหญ่ยังพิมพ์เนื้อหาของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ออกมาก่อน และเห็นว่าการอ่านวารสารได้ตลอดเวลาเป็นปัจจัยจูงใจให้ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ และมีประโยชน์ในด้านเรียกดูข้อมูลได้ตลอดเวลามากที่สุด ด้านปัญหาพบว่า คณาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าเกิดความเมื่อยล้าและปวดตาในการดูบทความบนหน้าจอและจำนวนเล่มที่อยู่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ทำให้ไม่สามารถย้อนไปดูฉบับเก่าๆ ได้ และปัญหาเครือข่ายคอมพิวเตอร์พบว่า มีผู้ใช้งานมาก เสียเวลาในการรอกอຍมาก

งานวิจัยในต่างประเทศ

De Grooth , Shultz และ Blecic (2014) ศึกษาเรื่องข้อมูลพฤติกรรมกรรมการแสวงหาและการใช้ทรัพยากรออนไลน์ : ภาพรวมของปัจจุบันคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินพฤติกรรมการค้นหาข้อมูลของคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพรวมทั้งการใช้งานฐานข้อมูลออนไลน์ วารสารและสื่อสังคม โดยการสำรวจและส่งอีเมลไปยังกลุ่มเป้าหมายคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพที่มีขนาดใหญ่ของมหาวิทยาลัยในเมือง จำนวน 754 คนและวิทยาลัยวิทยาศาสตร์สุขภาพทั้ง 6 แห่ง ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ ร้อยละ 26 ส่วนใหญ่ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ MEDLINE อาจารย์ใช้ฐานข้อมูลอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง เมื่อเทียบกับ MEDLINE และ Google ถูกนำมาใช้บ่อยในชีวิตประจำวัน ส่วนฐานข้อมูลอื่นๆมีการใช้งานน้อยมาก เนื่องจากฐานข้อมูล MEDLINE เป็นเครื่องมือที่เชื่อมโยงออกไปยังวารสารออนไลน์และสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้ผู้ใช้มีความจำเป็นต้องใช้ รวมทั้งอาจารย์ได้ใช้เพื่อประกอบการเรียนการสอน

Voorbij และ Ongerling (2006) ศึกษาเรื่องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของนักวิจัยเนเธอร์แลนด์ กลุ่มประชากรคืออาจารย์และนักวิจัยในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามในด้านประสบการณ์การใช้วารสาร

อิเล็กทรอนิกส์ ที่สนใจต่อวารสารอิเล็กทรอนิกส์ เหตุผลที่ใช้วารสารฉบับพิมพ์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่คือกลุ่มวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์และนักสังคมศาสตร์เห็นว่าวารสารอิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัย และใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์มากกว่าวารสารฉบับพิมพ์ ด้านทัศนคติพบว่า อาจารย์และนักวิจัยในสาขาวิทยาศาสตร์ร้อยละ 46 เห็นด้วยที่มีการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนเหตุผลที่ยังใช้วารสารฉบับพิมพ์เพราะว่าข้อมูลฉบับย้อนหลังไม่สามารถสืบค้นได้จากวารสารอิเล็กทรอนิกส์ รูปแบบที่สืบค้นคือ เอกสารฉบับเต็ม (Full text)

De Groote , Shultz และ Doranski (2005) ศึกษาเรื่องผลกระทบของวารสารออนไลน์ในรูปแบบการอ้างอิงของคณะแพทยศาสตร์ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบผลกระทบของวารสารออนไลน์ในรูปแบบการอ้างอิงของคณะแพทยศาสตร์ จากการศึกษาพบว่าสิ่งพิมพ์ของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยในเมืองขนาดใหญ่มีการตรวจสอบวารสารออนไลน์สำหรับอาจารย์บุคลากรและนักศึกษาเพิ่มจากหลักเริ่มต้นของ 15 วารสารในปีค.ศ. 1998 เพิ่มขึ้นเรื่อยๆกว่า 11,000 รายการในปีค.ศ. 2004 จากการตรวจสอบผลกระทบดังกล่าวอาศัยความร่วมมือจากผู้เขียนและอาจารย์ในวิทยาลัยการแพทย์ดำเนินการค้นหาบทความในเว็บของวิทยาศาสตร์ทั้งหมดที่เขียนโดยอาจารย์ในวิทยาลัยการแพทย์ค้นหาบทความตั้งแต่ปีค.ศ. 1993, ค.ศ.1996, ค.ศ. 1999 และปีค.ศ. 2002 และการอ้างอิงจะถูกบันทึกไว้โดยใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS ผลการศึกษาพบว่าจำนวนวารสารออนไลน์ต่อปียังคงเพิ่มขึ้นจากปี ค.ศ. 1993 และลดลงในปี ค.ศ. 2002 เนื่องจากนักวิจัยส่วนใหญ่ใช้อ้างอิงวารสารออนไลน์ได้น้อย จึงเป็นไปได้ว่าการเข้าถึงฐานข้อมูลออนไลน์มีผลกระทบเชิงบวกกับจำนวนบทความ อาจารย์สามารถเข้าถึงการเก็บรวบรวมข้อมูลและสิ่งพิมพ์อย่างเดี่ยวได้สะดวกกว่าเพื่อใช้ประกอบการวิจัย

De Groote และ Dorsch . (2003) ศึกษาเรื่องการวัดประเมินผลรูปแบบการใช้วารสารออนไลน์และฐานข้อมูล การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบการใช้วารสารทางการแพทย์ออนไลน์และฐานข้อมูลรวมทั้งประเมินลักษณะของผู้ใช้ในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ในศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพทางวิชาการ ผลการวิจัยพบว่า ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาร้อยละ 41 ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา คณาจารย์และประชากร มีการเข้าถึงคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ในขณะที่ร้อยละ 53 ผู้ใช้ส่วนใหญ่ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ MEDLINE อย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง ส่วนฐานข้อมูลอื่นๆมีการใช้งานน้อยมาก รูปแบบการนำไปใช้ส่วนใหญ่ผู้ใช้พิมพ์เอกสารออกมา

Haggard (2002) ศึกษาเรื่องการใช้ฐานข้อมูลที่มหาวิทยาลัยโมนาช กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,745 คน ซึ่งศึกษาข้อมูลจากแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ใช้ฐานข้อมูลผ่านเว็บเพจของห้องสมุด ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่จากภายนอกมหาวิทยาลัย ปัญหาที่พบจากการวิจัยคือ ผู้ใช้รู้สึกสับสนเมื่อต้องเลือกใช้ฐานข้อมูลที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกัน

Pajarillo (2001) ศึกษาการใช้และประเมินผลการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์ กลุ่มประชากรที่ทำการศึกษาคือกลุ่มพยาบาล 3 กลุ่ม ทำการสืบค้นกับฐานข้อมูลจำนวน 3 ฐาน การวิจัยพบว่าความพึงพอใจในการใช้และผลการสืบค้นฐานข้อมูลขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในการสืบค้นและได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ฐานข้อมูลก่อนการสืบค้น ผู้ใช้ส่วนใหญ่ทราบการประชาสัมพันธ์การใช้ข้อมูลจากเพื่อนร่วมวิชาชีพและผลการสืบค้นที่ผู้ใช้ต้องการมากที่สุดคือ เอกสารฉบับเต็ม โดยผู้ใช้นิยมอ่านผลการค้นจากหน้าจอคอมพิวเตอร์

Maquignaz (2000) ศึกษาเรื่องการประเมินผลการใช้ฐานข้อมูล Science Direct ที่มหาวิทยาลัยวิกตอเรีย ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้สืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลมากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ ผู้ใช้บริการใช้ฐานข้อมูลเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ผู้ใช้บริการเข้าถึงวารสารที่สถาบันไม่ได้บอกรับถึงร้อยละ 36.4 ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เลือกเข้าถึงบทความรูปแบบ PDF มากกว่า HTML ผู้ใช้บริการมีความต้องการให้ห้องสมุดบอกรับฐานข้อมูลออนไลน์ฉบับเต็มชื่ออื่นๆเพิ่มมากขึ้นหรือขยายขอบเขตของฐานข้อมูลออนไลน์ Science Direct ให้มีเนื้อหาสาขาวิชาหลากหลายมากขึ้น

Tenopir และ Read (2000) ศึกษาเรื่องรูปแบบการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างคือผู้ใช้ห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกาและแคนาดาจำนวน 98 แห่ง โดยเก็บรวบรวมการวิจัย ผลการศึกษาพบว่าช่วงเวลาที่มีการใช้ฐานข้อมูลมากที่สุดคือ เวลา 11.00-17.00 น. โดยจะใช้เฉพาะช่วงต้นสัปดาห์และในช่วงเดือนที่ต้องส่งรายงานปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์พบว่าการจัดฝึกอบรมการใช้ฐานข้อมูลและคู่มือในการใช้ฐานข้อมูล

Woodward (1998) ศึกษาเรื่องการสำรวจผู้ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้ในด้านเนื้อหา การแสดงผลและความสะดวกในการเข้าถึงเครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม ซึ่งจัดส่งไปยังกลุ่มผู้ใช้ที่เป็นนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาและนักวิจัยในหลายสาขาวิชาของมหาวิทยาลัยลัฟโบโรห์ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในด้านเทคนิคอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะความล่าช้าในการเข้าถึงและการเชื่อมโยงทั้งภายในระหว่างวารสาร

อุปสรรคในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์คือผู้ใช้ไม่ชอบอ่านบทความจากหน้าจอคอมพิวเตอร์เป็นเวลานานๆ

สรุปผลจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศผู้วิจัยได้ศึกษามาหลายรายการสามารถจำแนกได้ดังนี้ ด้านวัตถุประสงค์การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ด้านปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ และด้านความต้องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านวัตถุประสงค์การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

ทรงวุฒิ ตรังวัฒนา (2543, 164) ศึกษาเรื่อง การใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของคณาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าคณาจารย์ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการใช้ฐานข้อมูลเพื่อการวิจัยมากกว่าการสอน ซึ่งสอดคล้องกับเสาวนีย์ ศิริบำรุงสุข (2545, 38) ที่ศึกษาเรื่องการใช้ฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ Science Direct ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและอาจารย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และวัชรีย์พร คุณสนอง(2546, 54) ที่ศึกษาเรื่องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของคณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ใช้ฐานข้อมูลเพื่อสืบค้นข้อมูลสำหรับงานวิจัย ส่วนนักศึกษาใช้ฐานข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์และทำรายงาน แต่จากการศึกษาของมลิวรรณ สุวรรณพฤษย์(2546, 55) ที่ศึกษาเรื่อง สภาพการใช้และความต้องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และการศึกษาของ Bar-IIn, Peritz และ Wolman (2003) ซึ่งได้ทำการสำรวจวัตถุประสงค์ในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์และฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเว็บของนักวิชาการมหาวิทยาลัยในอิสราเอล (A survey on the use of electronic databases and electronic journals accessed through the web by the academic staff of Israeli universities) พบว่าวัตถุประสงค์ที่ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้ในการสอนและใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า เช่นเดียวกับงานวิจัยของผ่องพรรณ เข้มแข็ง(2544) ที่ศึกษาเรื่องการใช้ ฐานข้อมูลออนไลน์ที่บอกรับเป็นสมาชิกโดย สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่าผู้ใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการสืบค้นข้อมูลเพื่อประกอบการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ นัตดาวดี ชาญอนงค์สุข (2548) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า คณาจารย์มีวัตถุประสงค์ในการใช้ฐานข้อมูลเพื่อประกอบการสอนและค้นคืนสารสนเทศด้วยตนเอง

2. ด้านปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

งานวิจัยของ วัชรีย์พร คุณสนอง(2546, 58) ที่ศึกษาเรื่องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า ปริมาณวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ให้บริการมีจำนวนน้อย และไม่ตรงตามสาขาวิชาที่ต้องการ ตลอดจนปัญหาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตล่าช้า ขัดข้องบ่อยครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของมะลิวรรณ สุวรรณพุกษ์ (2546, 56) ที่ศึกษาถึงสภาพการใช้และความต้องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่พบปัญหาในการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม คือระบบเครือข่ายเข้าใช้อินเทอร์เน็ตล่าช้า เช่นเดียวกับงานวิจัยของภริตา เณยศิริ (2543, 142) ที่ศึกษาถึงการให้บริการสืบค้นสารสนเทศระบบ โอแพค(OPAC)ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง และเสาวนีย์ ศิริบำรุงสุข (2545, 39) ที่ศึกษาถึงการใช้อินเทอร์เน็ตวารสารอิเล็กทรอนิกส์ Science Direct ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและอาจารย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้ผลการศึกษาสอดคล้องกันคือ ผู้ใช้บริการประสบปัญหาที่เกิดจากระบบคือการสืบค้นแสดงผลช้า หรือหยุดทำงานบ่อย การดาวน์โหลดข้อมูลได้ช้า ส่วนงานวิจัยของนิวีดิ ทาเวียง(2539, 121) ที่ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการสืบค้นฐานข้อมูลสำเร็จรูปซีดี-รอมของผู้ใช้ในหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบปัญหามากที่สุดคือการไม่เข้าใจการใช้การตัดคำ เช่นเดียวกับงานวิจัยของนิตยา คงสุวรรณ (2546, 80) ที่ศึกษาถึงการให้บริการสืบค้นรายการแบบออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า นักศึกษาประสบปัญหาอย่างมากด้านขาดความเข้าใจในวิธีการใช้คำเชื่อม and or not จากหน้าจอเมนูหลัก ส่วนงานวิจัยของ นัดดาวดี ชาญอนงค์สุข (2548, 122) ที่ศึกษาถึงการศึกษาค้นคว้าการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่าปัญหาในการใช้ฐานข้อมูลด้านผู้ให้บริการที่คณาจารย์พบมากที่สุดคือ คณาจารย์ไม่สามารถติดตามเอกสารฉบับเต็มที่ค้นคืนได้ ปัญหาด้านผู้ให้บริการที่พบมากที่สุดคือ ผู้ให้บริการแนะนำการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ไม่ชัดเจน ปัญหาด้านฐานข้อมูลที่พบมากที่สุดคือ ฐานข้อมูลแต่ละฐานวิธีค้นคืนแตกต่างกันทำให้เกิดความสับสน ส่วนปัญหาด้านระบบเครือข่ายที่พบปัญหามากที่สุดคือ ระบบเครือข่ายเกิดการขัดข้องบ่อย งานวิจัยของมะลิวัลย์ สิ้นน้อย (2549, 66) ที่ศึกษาปัญหาการใช้บริการสืบค้นสารนิเทศในห้องสมุดมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี พบว่า ปัญหาความไม่เพียงพอในด้านเครื่องมือ อุปกรณ์และสถานที่ของห้องสมุด ปัญหาด้านทักษะในการสืบค้น เนื่องจากผู้ใช้ไม่ได้เข้ารับการอบรม ปัญหาเกี่ยวกับผู้ให้บริการ ซึ่งขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับบริการสืบค้นสารสนเทศ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ปัญหาที่ผู้ใช้ประสบ คือ ปริมาณวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ให้บริการมีจำนวนน้อย และไม่ตรงตามสาขาวิชาที่ต้องการ ตลอดจนปัญหาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตล่าช้า ขัดข้องบ่อยครั้ง การสืบค้นแสดงผลช้า หรือหยุดทำงานบ่อย การดาวน์โหลดข้อมูลได้ช้า การไม่เข้าใจการใช้การตัดคำและคำเชื่อม and or not จากหน้าจอเมนูหลัก ผู้ให้บริการแนะนำการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ไม่ชัดเจน ฐานข้อมูลแต่ละฐานวิธีค้นคืนแตกต่างกันทำให้เกิดความสับสน ปัญหาความไม่เพียงพอในด้านเครื่องมือ อุปกรณ์และสถานที่ของห้องสมุด ปัญหาด้านทักษะในการสืบค้น เนื่องจากผู้ใช้ไม่ได้เข้ารับการอบรม ปัญหาเกี่ยวกับผู้ให้บริการ ซึ่งขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับบริการสืบค้นสารสนเทศ

3. ด้านความต้องการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์

ผลจากการศึกษางานวิจัยพบว่า งานวิจัยของ วริษฐา หงส์กาญจนกุล (2511, 108) ที่ศึกษาเรื่องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยขอนแก่นส่วนมากต้องการให้จัดวารสารอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มมากขึ้น รองลงมาต้องการให้ปรับปรุงระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้มีประสิทธิภาพและควรประชาสัมพันธ์การให้บริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ มะลิวรรณ สุวรรณพฤกษ์ (2546, 56) ซึ่งได้ศึกษาถึงสภาพการใช้และความต้องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่าอาจารย์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ต้องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์เพื่อติดตามความก้าวหน้า ความเคลื่อนไหว โดยทั่วไปเกี่ยวกับการสอน และเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในสาขาที่สอน ตลอดจนสาขาที่เกี่ยวข้อง ต้องการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบฐานข้อมูลออนไลน์ ต้องการความสะดวกรวดเร็วในการค้นหาข้อมูล และต้องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบฉบับเต็ม (full text) เช่นเดียวกับทรงวุฒิ ตรีงวัฒนา (2543, 168) ที่ศึกษาเรื่องการใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ของคณาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าคณาจารย์สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความต้องการใช้บทความฉบับเต็มและใช้ในรูปแบบ PDF สอดคล้องกับ Pajarillo (2001, 298) ที่ศึกษาเรื่องการใช้และประเมินผลการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์สำหรับพยาบาล (The Use and Evaluation of Search Databases by Professional Nurses: A Case Study) พบว่ากลุ่มพยาบาล 3 กลุ่มส่วนใหญ่มีความต้องการมากที่สุดคือเอกสารฉบับเต็ม โดยผู้นิยมอ่านผลการค้นจากหน้าจอคอมพิวเตอร์

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ผู้ใช้บริการวารสารอิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่มีความต้องการให้หอสมุดจัดหาวารสารอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มมากขึ้น เพื่อติดตามความก้าวหน้า ความเคลื่อนไหวโดยทั่วไปเกี่ยวกับการเรียนการสอน ต้องการความสะดวกรวดเร็วในการค้นหาข้อมูล และต้องการในรูปแบบฉบับเต็ม เป็นต้น

Prince of Songkla University
Pattani Campus